

Danube Transnational Programme
AgriGo4Cities

Participativní plán řízení městského zemědělství boje proti sociálnímu vyloučení v Podunají

Projekt spolufinancovaný z fondů Evropské unie (ERDF, IPA, ENI).

AgriGo4Cities

Publikace projektu AgriGo4Cities

(Městské zemědělství pro změnu měst: modely řízení pro lepší institucionální kapacity a sociální začlenění)

Vedoucí projektu: Jani Kozina

Hlavní partner: Výzkumné centrum Slovinské akademie věd a umění

Editoři: Máté Szalók, Csaba Bende, Jani Kozina

Autoři: Mateja Šmid Hribar, Saša Poljak Istenič, Drago Kladnik, Jani Kozina, Peter Kumer, Jernej Tiran (ZRC SAZU); Barbora Kvačková (Praha 9); Nela Halilović (MoV); Csaba Bende, Máté Szalók (CTRIA); Stefan Dudau, Bogdan Ciubotaru, Cristina Dumbravă (PMV); Lucia Vačoková (ENVICORP Slovakia); Kaja Cunk (PiNA); Simana Markovska (ASWM); Florian Lintzmeyer, Christina Miller, Claudia Schwarz (ifuplan)

Citujte jako: Szalók M., Bende Cs., Kozina J. (editoři) (2019) Participativní plán řízení městského zemědělství boje proti sociálnímu vyloučení v Podunají. Székesfehérvár: Central Transdanubian Regional Innovation Agency.

ISBN 978-615-00-4351-7

Nakladatel: Central Transdanubian Regional Innovation Agency

Ilustrace, tisk: Alba Nyomda Kft.

Všechny fotografie pořídili partneři AgriGo4Cities.

Project co-funded by European Union funds (ERDF, IPA, ENI).

A projekt a Duna Transznacionális Programból, az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával, az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával valósul meg.

Project co-funded by the Slovenian Research Agency research core funding Geography of Slovenia (P6-0101).

Shrnutí	6
Úvod	8
Potřeby a výzvy	8
Zaměření, cíle a aktivity	9
Participativní městské zemědělství jako nástroj k dosažení širších společenských výsledků	10
Vnímání městského participativního zemědělství	10
Zkušenosti ze zahrad a studijních návštěv	13
Společná metodika participativního městského zemědělství	21
Pokyny k plánování	21
Školící nástroj k akčnímu plánování.....	26
Vzdělávací program k akčnímu plánování	28
Zavádění participativního příměstského zemědělství v pilotních oblastech	32
Přehled pilotních oblastí	32
Testování společné metodiky participativního městského zemědělství.....	36
Pilot 1 – Komunitní zahrádka Paletka Na Praze 9, Česká republika.....	38
Pilot 2 – Zřízení městských zahrad ve Velenje ve Slovinsku	40
Pilot 3 – Komunitní a vzdělávací zahrada pro studenty s poruchami učení a chování v maďarském Székesfehéváru	42
Pilot 4 – Zahradnictví pro každého v Primaria Municipiului Vaslui, Rumunsko.....	44
Pilot 5 – Městská zahrada pro seniory a děti se speciálními potřebami v Blagoevgradu, Bulharsko	46
Závěrem	48
Odkazy	51
Partnerství	52

Povodí Dunaje je nejrozsáhlejší povodí světa. Region Podunají, který se rozkládá ve více než 14 zemích, zahrnuje některé z nejrozvinutějších částí Evropské unie, země, které vstoupily do EU v posledních patnácti letech, země v předvstupní fázi a země, které podléhají Evropské politice sousedství. **Z této rozmanitosti může těžit** dunajský nadnárodní program, který poskytuje vynikající příležitost učit se od sebe navzájem a přispět tak k prosperitě regionu. Jedenáct partnerských organizací, které tvoří AgriGo4Cities, se snažilo využít tuto příležitost. K řešení celkových potřeb a výzev Podunají, v oblasti **participativního plánování, sociálního začleňování a dlouhodobě udržitelného městského rozvoje**, využili partneři **městské zemědělství**.

Tato publikace je výsledkem procesu intenzivního učení se, jehož cílem bylo vyvinout a otestovat **koncept participativního městského zemědělství**. K efektivní realizaci projektu byla partnerská spolupráce rozdělena do dvou skupin: strategičtí partneři, kteří byli odpovědní především za sdílení znalostí, zatímco teritoriální partneři realizovali pilotní akce. Během realizace projektu uskutečnili jednotliví partneři několik vzdělávacích setkání, kdy se setkali s nejrůzněji zainteresovanými osobami a diskutovali s nimi, aby získali podrobné informace o městském zemědělství. Partneři studovali téma z různých úhlů pohledu a vyvinuli **společnou metodiku participativního městského zemědělství, kterou otestovali na pěti místech**. V této publikaci autoři shrnuli poznatky a zkušenosti z projektu s cílem poskytnout vodítko pro zainteresované subjekty z Podunají i mimo něj, kteří by chtěli aplikovat danou metodiku projektu AgriGo4Cities.

Při vývoji konceptuálního rámce zkoumali partneři pilotní oblasti (Blagoevgrad - BG, Praha 9 - CZ, Székesfehérvár - HU, Vaslui - RO, Velenje - SLO) ve vztahu ke čtyřem hlavním bodům projektu: městské zemědělství, participativní plánování, sociální začleňování a dlouhodobě udržitelný rozvoj města. Výzkum ukázal, že **městské zemědělství není v pilotních obcích fenoménem poslední doby**, nicméně od roku 2000 lze zaznamenat novou vlnu, ve které má spolupráce více aktérů a klade větší důraz, než tomu bylo v předchozím období. To představuje

dobry základ pro uplatnění participativního plánování, které je v pilotních obcích stále v počáteční fázi. V případě těchto pěti zkoumaných obcí bylo přihlíženo k začleňování zranitelných a vyloučených skupin, kdy městské zemědělství a participativní plánování hrálo v těchto strategiích jen vedlejší roli. Všechny obce mají alespoň jeden právní dokument, který se zaměřuje na udržitelnost životního prostředí, avšak funkce městského zemědělství je přímo zmíněna pouze ve dvou případech. Při zkoumání hlavních oblastí intervenční logiky projektu bylo zjištěno, že i když ve všech obcích jsou tyto oblasti řízeny místními strategiemi, **vzájemný vztah mezi městským zemědělstvím, participativním plánováním, sociálním začleňováním a udržitelným rozvojem měst nebyl dosud řádně přijat**.

Při rozvoji koncepce participativního městského zemědělství partneři analyzovali stávající zahrady a zorganizovali pět studijních návštěv v daných městských zemědělských lokalitách. Tento proces ukázal, že nikoli zahradnictví, ale **budování komunit je primárním cílem městského zemědělství**. Co se týče komunitní a sociální interakce, zranitelné osoby a běžní občané mají podobné potřeby; ty však musí být řešeny rozdílnými způsoby. Obyvatelé měst jsou obecně dobře organizovaní, zatímco zranitelné skupiny potřebují vedení nebo podporu ze strany nevládní organizace, či jiných institucí. Nejlepším způsobem, jak usnadnit integraci zranitelných skupin, je situace, kdy se mohou začlenit do normálních skupin. Ke zřízení městského zemědělského areálu a zajištění jeho udržitelnosti je důležité zajistit dlouhodobý pronájem pozemku a jeho financování, znát potřeby a dovednosti cílových skupin, získat podporu obce, místního ekonomického systému a široké veřejnosti.

Na základě výsledků výzkumu v pilotních oblastech a využití poznatků ze stávajících zahrad a studijních pobytů vytvořili partneři metodiku umožňující městské zemědělství. Ta zahrnuje šest hlavních kroků přípravy akčního plánu.

Diagnostika, ideace, prototyping, monitoring (sledování), škálování a systémová změna. Metodika poskytuje vodítko celým procesem plánování činností, od analýzy potřeb a výzev, přes plánování městského zemědělství, až po vyhodnocení a stanovení výsledků. K efektivní realizaci pilotních projektů vytvořili partneři vzdělávací nástroj a program vzdělávání pro samotné teritoriální partnery. Při vyhodnocení jejich realizace bylo potvrzeno, že **školení vedoucích pracovníků a účastníků před vypracováním akčního plánu je**

klíčovým faktorem úspěchu, stejně tak jako odborné vedení a mentoring během samotného procesu.

K testování vyvinuté metodiky realizovali partneři pilotní akce. Jako první krok zřídili regionální partneři místní partnerství, která se ukázala jako velmi účinná při plánování a provádění akčního plánu. Tato partnerství zahrnovala veřejné subjekty, zástupce zranitelných a vyloučených skupin a další zainteresované strany. Během pilotní akce organizovali partneři workshopy se zapojením všech zúčastněných stran. Během

pravidla procesu stanovena na začátku, ale neměla by být příliš rigidní, protože **přátelské a neformální prostředí** usnadňuje zapojení všech stran. Vedoucí procesu plánování akcí musí mít na paměti **složitost participativního plánování**, ve kterém se účastníci a cíle mohou v průběhu realizace měnit. Kvůli tomu musí být vedoucí procesu připraveni na rychlé a účinné reakce vedoucí ke změně.

tohoto procesu získali partneři znalosti a zkušenosti o úspěšném zavádění participativního městského zemědělství a identifikovali klíčové faktory úspěchu.

Partneři zjistili, že při práci se zranitelnými skupinami má **získání a udržení důvěry** klíčový význam. Pro tento účel je důležitá **neustálá komunikace** s jednotlivými stranami navzájem, jakož i prokázání **schopnosti realizovat** získané nápady. Pro účinnou účast **musí být**

Tato publikace podrobně popisuje více než dva roky projektu Agrigo4Cities, který poskytuje poradenství všem, kteří se zajímají o zlepšení institucionálních kapacit, sociálního začleňování a udržitelného rozvoje měst. V následujících kapitolách syntetizuje dokument znalosti a zkušenosti, které partneři projektu během tohoto procesu získali. Rovněž budou popsány komplexní výzvy, s nimiž se partneři projektu při aplikaci participativního přístupu městského zemědělství setkávají.

Potřeby a výzvy

Jani Kozina

Hlavní výzvy související se systémy řízení v Podunají mohou být spojeny s **klesajícími kapacitami orgánů veřejné moci, zahrnující přístup participativní plánování**. Nedávná úsporná opatření ponechala orgánům veřejné moci jen omezené nástroje a cesty k zapojení příslušných stran a občanských sdružení do procesu rozhodování. Absence participativních mechanismů přispívá ke snížení motivace lidí zapojovat se ve vedení a správě, protože se cítí být odsunutí z politických, sociálních a hospodářských agend a nejsou dostatečně kompetentní, aby jednali jako rovnocenný protějšek a významný prosazovatel změn. Rozdíl mezi občany a veřejnými orgány proto roste na všech úrovních a vede k intenzivnější nedůvěře a nedostatečné účasti veřejnosti, zejména mezi nejvíce znevýhodněnými komunitami ohroženými vyloučením, jako jsou chudí, nezaměstnaní, bezdomovci, Romové, migranti, starší občané, ženy a děti. Rostoucí sociální a ekonomické nerovnosti se odrážejí na **zhoršujícím se životě a kvalitě životního prostoru**.

K překonání těchto výzev použil projekt AgriGo4Cities **participativní městské a příměstské zemědělství** jako silnou a nově vznikající metodu ke zlepšení veřejných institucionálních kapacit k řešení sociálního vyloučení skupin a k stimulaci udržitelného rozvoje měst v Podunají. Projekt vyzkoušel inovativní metodiku participativního městského a příměstského zemědělství v **pěti obcích podunajského regionu**: Městská část Praha 9 (Česká republika), obec Velenje (Slovinsko), obec Székesfehérvár (Maďarsko), obec Blagoevgrad (Bulharsko), obec Vaslui (Rumunsko).

Cílem tohoto nadnárodního plánu je **integrovat všechny znalosti a zkušenosti** získané v procesu navrhování a testování metodiky participativního městského a příměstského zemědělství. Tento dokument si klade za cíl nabídnout konkrétní vzdělávání o tom, jak posílit veřejné služby, podporovat aktivní občanství, posílit účast veřejnosti a přispět k dlouhodobé udržitelnosti měst prostřednictvím městského zemědělství. Je určena všem zájemcům z oblasti městského zemědělství, participativního plánování, sociálního začleňování a udržitelného rozvoje měst.

Zaměření, cíle a aktivity

Jani Kozina

Hlavním cílem projektu AgriGo4Cities bylo využít participativní městské zemědělství jako metodu ke zlepšení veřejných institucionálních kapacit k řešení sociálně vyloučených skupin a stimulování životaschopných měst v Podunají. Projekt se zabýval klesajícími kapacitami orgánů veřejné moci, integrující participativní přístup do rozhodovacích procesů. Inovativní modely správy měst usnadnily aktivní občanství znevýhodněných komunit ohrožených vyloučením z politických, soci-ekonomických důvodů, což bylo zároveň jednou z hlavních společenských výzev. Lepší přístup k plánování a zlepšení veřejných služeb podpořily udržitelný rozvoj měst v Podunají. Projekt obsahoval pracovní plán k vytvoření a implementaci nástrojů a strategií nadnárodní vzdělávací spolupráce a pilotních akcí s cílem dosáhnout tří specifických cílů.

Spolupracovníci AgriGo4Cities propagují projekt v Banské Bystrici

1) Integrovat participativní přístup do rozhodovacího procesu

Projekt zlepšil veřejné institucionální kapacity začleněním participativního přístupu do rozhodovacích procesů. Nové modely řízení přispěly k posílení veřejných služeb s cílem podpořit aktivní občanství, rozvoj občanské společnosti, posílení účasti veřejnosti a dlouhodobě udržitelnému rozvoji měst.

2) Zlepšit sociální začlenění zranitelných a sociálně vyloučených skupin

Projekt zintenzivnil zapojení komunit ohrožených vyloučením do rozhodovacích procesů. Vylepšené modely městské správy přispěly ke zvýšenému sociálně-ekonomickému začlenění sociálně vyloučených skupin, což je jedna z největších společenských výzev v Podunají. Skupiny ohrožené vyloučením v pěti oblastech byly starší občané, děti, nezaměstnaní, studenti s poruchami učení a chování, děti se zdravotním postižením a matky samoživitelky spolu se svými dětmi.

3) Podporovat dlouhodobě udržitelný rozvoj měst

Projekt podpořil udržitelný rozvoj měst prostřednictvím městského zemědělství. Nové modely řízení podporovaly vytváření pracovních míst, tvorbu příjmů, budování komunit a kvalitní životní prostředí ve městech. Důraz byl kladen na znevýhodněné čtvrti, kde žijí a pracují komunity ohrožené vyloučením. Jejich aktivní zapojení do městského zemědělství přispělo k produkci a zásobování potravinami, snížení uhlíkové stopy, udržitelnému nakládání s odpady, aktivnímu zdravému životnímu stylu a blahobytu.

PARTICIPATIVNÍ MĚSTSKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ JAKO NÁSTROJ K DOŠAŽENÍ ŠIRŠÍCH SPOLEČENSKÝCH VÝSLEDKŮ

Vnímání městského participativního zemědělství

Saša Poljak Istenič a Peter Kumer

Městské zemědělství skýtá pěstování, zpracování a distribuci potravin v městských oblastech nebo v jejich okolí. Může zahrnovat zemědělství, zahradnictví, chov zvířat, akvakulturu, agrolesnictví a včelařství uvnitř měst. Je hluboce integrován do městských struktur, společenského a kulturního života a ekonomiky města. Kromě městských oblastí se také odehrává v příměstských oblastech a může mít různá specifika.

Komunitní zahrada ve stavební jámě v Lublani

Městské zemědělství se stalo prostředkem ke zlepšení **přístupu k lokálně pěstovaným potravinám**; na druhé straně je využívají také vzdělávací instituce, aby **zvýšily povědomí** o potravinách, na které jsme zapomněli, například o tom, jak rostou, které potraviny jsou místní a v jakém období dozrávají. Městské zemědělství hraje významnou úlohu při **zásobování potravin ve městech** a při přepravě potravin koncovým spotřebitelům. Přispívá k **místnímu hospodářskému rozvoji** a globálním sociálním cílům, jako je **zmírnění chudoby a sociální začleňování** chudých a dalších zranitelných skupin ve městech, jako jsou ženy, starší občané, přistěhovalci atd. Rovněž charakterizuje ekologizaci města a obec-

ně **udržitelnou městskou politiku** zejména tím, že přispívá k dosažení cílů dlouhodobě udržitelného rozvoje, které byly vytvořeny v novém programu EU 2030 pro udržitelný rozvoj. **Participativní nástroje a procesy**, které oceňují využívání půdy, různorodost zúčastněných stran a prostorové a časové využití lidí a místa, mohou značně maximalizovat potenciál městského zemědělství.

Při systematizaci městského zemědělství se rozlišuje mezi zahradnictvím a zemědělstvím. **Městské zahradnictví** zahrnuje zemědělské činnosti s obecně nízkou produkcí potravin a ekonomickým efektem. Další cíle, jako je odpočinek, odreagování, socializace atd., jsou pro aktivní účastníky obvykle důležitější než samotné pěstování potravin. **Městské zemědělství** se vztahuje k obchodním modelům zajišťující místní nebo regionální zemědělské produkty nebo služby, které těží z blízkosti k jeho trhům, dopravních možností atd.

Na zahrádkářské úrovni a podle produkce lze rozdělit městské potravinářské zahrady na ty, které jsou založeny na individuální produkci (rodinné zahrady a parcelní zahrady), a ty, které jsou založeny na kolektivních systémech (vzdělávací zahrady, terapeutické zahrady a komunitní zahrady). Kromě toho, že usilují o (obvykle jen částečnou) soběstačnost, poskytují také příležitost k rekreaci a odreagování a mohou výrazně zvýšit městský společenský život, zejména sociálně vyloučených osob.

Farmy, které přizpůsobily své podnikatelské strategie městskému nebo příměstskému umístění, lze rozdělit do dvou hlavních skupin. Některé farmy se zaměřují na produkci potravin nebo jiných zemědělských produktů, zatímco jiné poskytují vzdělávací a terapeutické příležitosti nebo možnosti sociální vyžití.

Komunitní zahrada v Banské Bystrici

Typologie městského zemědělství (přizpůsobeno Cost action Urban Agriculture Europe)

MĚSTSKÉ (JÍDL) ZAHRADNIČENÍ		MĚSTSKÉ FARMAŘENÍ	
PARCELNÍ ZAHRADY	Rozdělené zahrady; pozemky pronajaté na základě nájemní smlouvy; vysoce formované, často řízený organizací / sdružením	LOKÁLNÍ POTRAVINY+ FARMY	Produkce pro místní trhy; přímý vztah se spotřebiteli; také nepotravinářská výroba
RODINNÉ ZAHRADY	Nekomerční výroba potravin pro domácnost; žádné zúčastněné instituce nebo organizace	EXPERIMENTÁLNÍ FARMY	Testování nových zemědělských technologií, výrobních metod, odrůd a plemen nebo modelů sociálních a ekonomických interakcí s městským prostředím
VZDĚLÁVACÍ ZAHRADY	Výukový nástroj na pěstování, zpracování a spotřebu potravin; zvyšování povědomí veřejnosti a šíření myšlenek	VZDĚLÁVACÍ FARMY	Pedagogický nástroj; vzdělávací programy nebo krátkodobé pobyty pro školy
KOMUNITNÍ ZAHRADY	Jsou založeny na iniciativách zdola-nahoru a celkově se zabývají produkcí potravin a poskytováním společenských akcí pro komunitu	ODPOČIN-KOVÉ FARMY	Nabízí rekreační příležitosti spojené se zemědělskými aktivitami
SPOLEČENSKÉ ZAHRADY	Řešení sociálních problémů; podpora integrace osob ohrožených vyloučením	SPOLEČENSKÉ FARMY	Řešení sociálních problémů; podpora znevýhodněných lidí a integrace osob ohrožených vyloučením
TERAPEUTIICKÉ ZAHRADY	Nachází se v ústavech tělesné a duševní péče; také zahrady rozjímání a produkčně orientované zahrady	TERAPEUTICKÉ FARMY	Využívání zemědělských činností pro tělesné nebo duševní zdraví a pohodu; také ergoterapie
SQUATTERSKÉ ZAHRADY	Produkce potravin na volném prostranství; neformální, protiprávní, nezaregistrované ani nepodléhající veřejné politice	EKOLOGICKÉ FARMY	Vysoká přírodní a environmentální hodnota a / nebo přínos pro zachování biodiverzity nebo zachování agro-rozmanitosti; část povodní nebo protipožárních plánů, zelená infrastruktura, zelené pásy, Natura2000
		FARMY KULTURNÍHO DĚDICTVÍ	Zachování hmotného a nehmotného kulturního dědictví udržováním tradičních materiálů, staveb, plodin, odrůd plemen a pěstelských technik

Městské a příměstské zemědělství jako nástroj participativního plánování

Participativní plánování předpokládá systematickou snahu představit si budoucnost a plánování dané komunity pro danou vizi, která je realizována prostřednictvím **aktivně zapojených**. V ideálním případě jsou zaměstnanci organizace, která bude provádět participativní plánování, členové cílové skupiny, komunální úředníci, občané s nadšením pro věc i osoby s vazbou na agentury, školy nebo na další instituce, pozvání k diskusi s odvahou mluvit v souvislosti k jejich znalostem, zkušenostem, dovednostem nebo vizím.

Účast každého jednotlivce by měla být vítána a respektována a proces by neměl být ovládnán pouze jednotlivcem ani jednou skupinou. Participativní plánování má za cíl harmonizovat názory všech účastníků a předcházet konfliktům mezi protichůdnými stranami. Vyloučené skupiny mají navíc možnost podílet se na procesu plánování, zejména pokud jsou přizpůsobeny jejich potřebám a schopnostem.

Městské a příměstské zahradnictví jako nástroj sociálního začlenění

Zahradnictví může řešit sociální vyloučení ve všech jeho aspektech: od pěstování, spotřeby, sociální interakce až po politickou angažovanost. Zahradnické a zemědělské projekty umožňují **produkci** prostřednictvím činností, které mají mnoho atributů placeného zaměstnání a které jsou považovány za „práci“. Výsadba, pěstování a další zahradnické práce jsou považovány za smysluplné a „produktivní“.

Tyto projekty poskytují účastníkům přístup k populární volnočasové aktivitě, z níž jsou často vyloučeni. V některých případech jim také poskytuje potraviny, které přispívají k lepší kvalitě jejich života. Tímto způsobem jim umožňují podílet se na procesu **spotřeby**.

Aktivity také poskytují příležitosti pro mnoho forem **sociální interakce**. V ideálním případě mají interakce za následek vytvoření trvalých sociálních vazeb a vytváření zahradnické komunity.

Tyto projekty mohou také účastníkům umožnit, aby se zabývali řízením zahrady nebo aktivitami a zahrnuli je do specifické formy **politické angažovanosti**. Metoda participativního městského zemědělství má tak velký potenciál usnadnit aktivní občanství sociálně vyloučených osob, které jsou obecně méně politicky angažovány a zřídka kdy zařazeni do procesů celoživotního učení. Může také poskytnout způsob budování institucionálních kapacit. Využívání metody městského zemědělství mohou orgány lépe podporovat a podporovat zapojení občanů, včetně těch vyloučených.

Městské a příměstské zahradnictví jako nástroj udržitelného rozvoje

Udržitelný rozvoj byl obvykle koncipován a podporovaný třemi „pilíři“, tj. ekonomikou (ekonomický rozvoj / růst), životním prostředím (ochrana životního prostředí / rovnováha) a společností (sociální rovnost / začleňování). Udržitelný rozvoj znamená vyvažování všech tří cílů městského plánování tak, aby bylo dosaženo hospodářského růstu bez nepřiměřeného rozdělení zdrojů a ohrožení ekosystému.

Městské a příměstské zemědělství významně přispívá k udržitelnému rozvoji měst, neboť má ekonomické, sociálně-kulturní, environmentální i psychologické přínosy. Může poskytovat pracovní příležitosti, zvýšit nezávislost na potravinách, bezpečnost a přístup, pozitivně ovlivnit stravu, zdraví, tělesnou aktivitu a osobní pohodu, posílit vztah k místu a komunitě, upevnit kolektivní identitu, rozvíjet osobní dovednosti a znalosti a zvýšit rovnost mužů a žen.

Zahradní záhony v Banské Bystrici

Zkušenosti ze zahrad a studijních návštěv

Mateja Šmid Hribar, Saša Poljak Istenič, Christina Miller, Claudia Schwarz și Florian Lintzmeyer

Osvědčené postupy

Důležitým zdrojem know-how, jak vytvořit nebo spravovat městské zemědělství, by mohly být osvědčené postupy participačního zahradnictví. Hlavním cílem jejich shromažďování bylo poskytnout nápady a pokyny, jak navrhnout úspěšný provoz zahrad. Při vyhledávání případů provedli všichni partneři projektu internetový průzkum. Hledali příklady ve své vlastní zemi, v Podunají a na celém světě a vybrali několik nejlepších případů na základě následujících kritérií:

- zahrnutí **zranitelných skupin**,
- **participativní přístup**,
- řešení **udržitelného** rozvoje.

Tyto případy pak byly projednány na zasedání všech partnerů projektu. Závěrečný výběr byl proveden hlasováním s přihlédnutím k různým typům a aspektům jednotlivých zahrad. Vybrané případy byly dále analyzovány prostřednictvím terénních návštěv, hloubkové analýzy a telefonických nebo Skype hovorů, kde většina

informací byla získána v polo-strukturovaných rozhovorech s iniciátory, účastníky, osobami s rozhodovací pravomocí a dalšími zainteresovanými stranami.

Partneři analyzovali vybrané zahrady zaměřené na:

- **Základní informace** (hlavní charakteristiky a zaměření na cílové skupiny),
- **Zřízení zahrad** (iniciativa, financování, podpora, způsoby začlenění),
- **Role zúčastněných stran** (typy, úkoly, angažovanost),
- **Charakteristiky a specifika zahrad** (Proč je daná zahrada dobrá?),
- **Aspekty účasti** (zapojení a účast, začleňování zranitelných osob),
- **Plány do budoucna** (potenciální rozvoj),
- **Pokyny a poučení** (tipy a pokyny pro iniciátory),
- **Osobní přístup** (motivace a hodnoty zúčastněných stran).

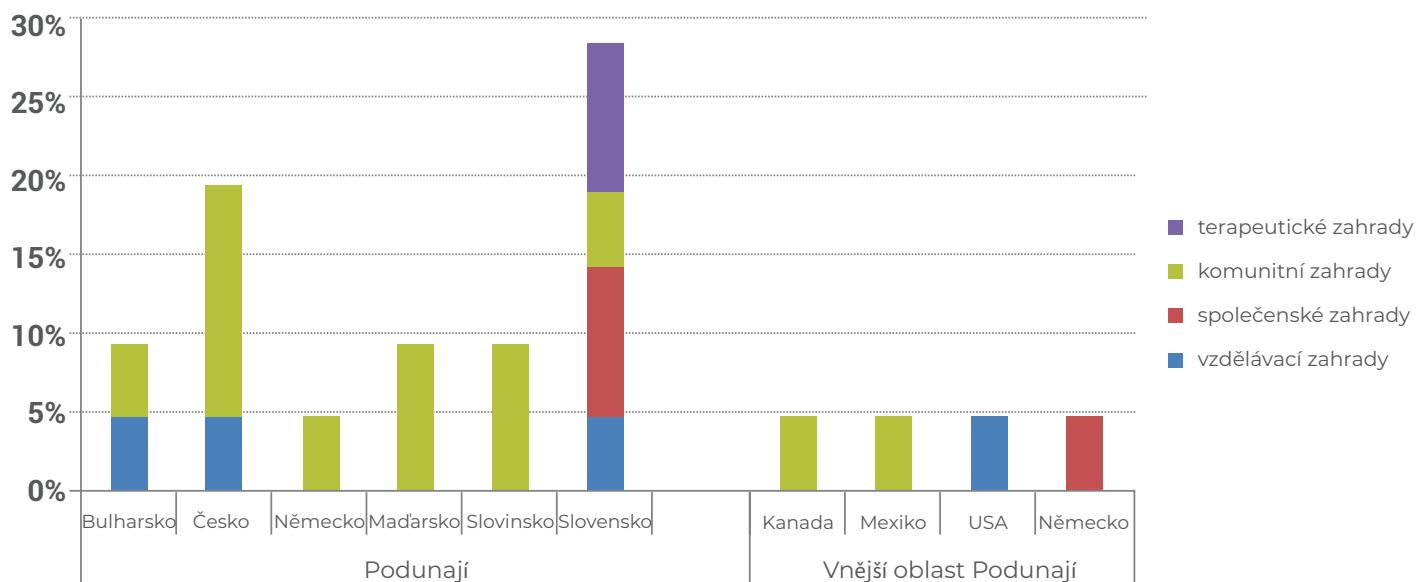
Bylo pozorováno 21 zahrad, 17 z podunajské oblasti a 4 z vnějších oblastí (včetně jedné z Německa, která nepatří do programu Podunají). Ačkoliv se díky zkušenostem ze socialistického režimu praktiky z Podunají **snáze přenášejí**, lidé mimo Podunají slouží jako ukázka, **jak lze při přístupu k zahradě přemýšlet jinak**, zejména proto, že stavějí na dlouhé tradici **plynoucí z demokratického systému**.

Druhá kategorizace byla založena na **typu participativní zahrady** podle typologie COST, která je dělí na městské zemědělství a městské zahradnictví. Vybrané zahrady byly malé, a proto patřily do kategorie městského zahradnictví. Mohlo by to být známkou toho, že do drobné zahrady se snáze řídí a implementují se do ní zranitelné skupiny.

Na základě zahrnutých zranitelných skupin byly zahrady dále rozděleny do následujících typů:

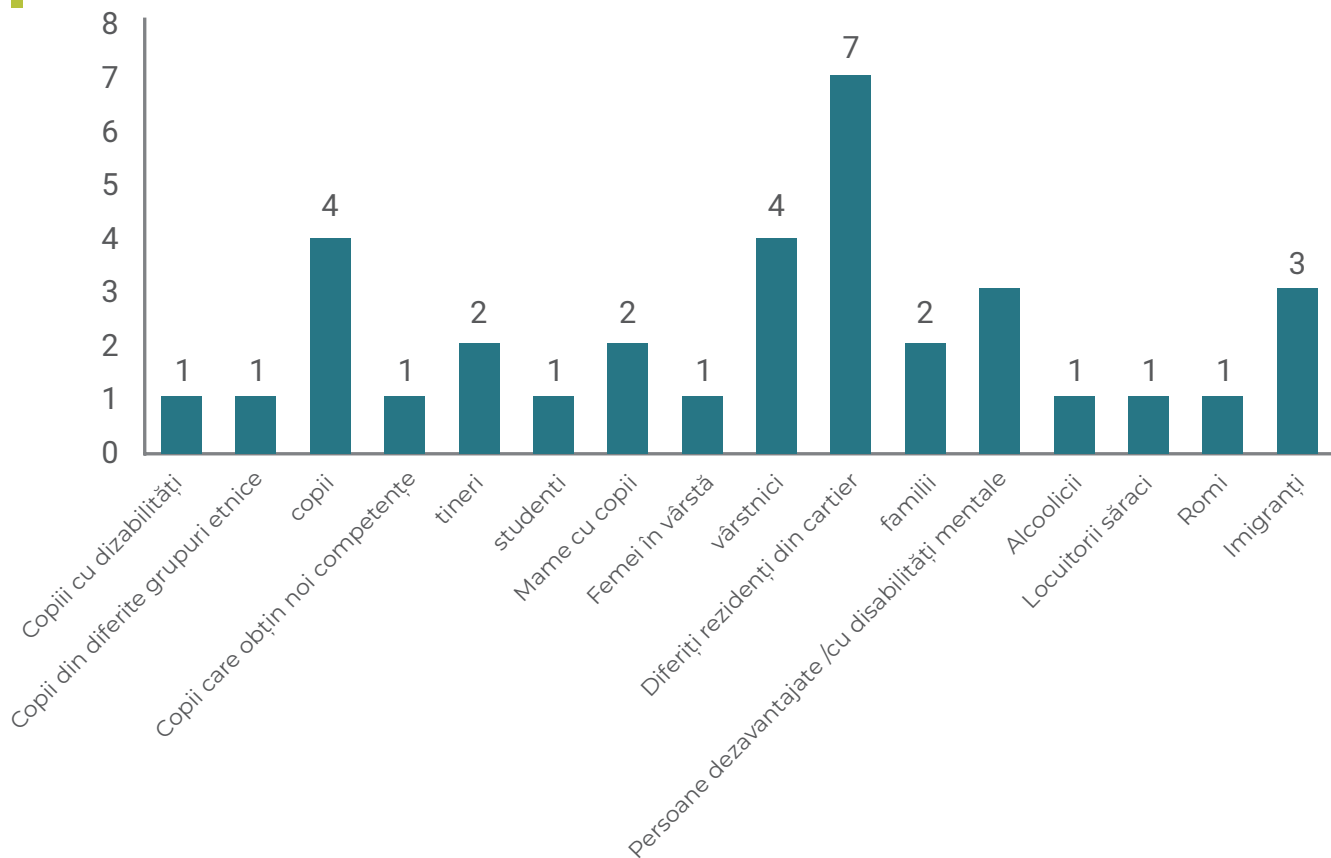
- **komunitní zahrady**, které nejsou přímo zaměřeny na začleňování zranitelných skupin, ale obecně cílí na obyvatele v určité oblasti; zranitelní jedinci jsou integrováni do komunity;
- **společenské zahrady**, které se zaměřují na začlenění specificky zranitelných skupin (např. migrantů, Romů, nedostudovaných atd.)
- **vzdělávací zahrady**, které jsou obvykle zřízeny na základních a středních školách; a
- **terapeutické zahrady**, které se zaměřují na osoby se zdravotním postižením nebo osoby s mentální poruchou či zdravotními problémy (závislymi na alkoholu, mentálně postižených, apod.).

Prosperující zahrady participativního městského zemědělství podle zeměpisné polohy

Zranitelné skupiny zahrnuté do vybraných prosperujících zahrad participativního městského zemědělství

Analýza prosperujících zahrad účastnících se městského zemědělství ukázala, že:

- zranitelné skupiny zahrnuté do jednotlivých zahrad jsou **velmi rozdílné** (zejména skupiny dětí a mládeže),
- zranitelné skupiny obvykle nejsou schopny se organizovat a aktivovat, potřebují **pomoc**, obvykle od **nevládní organizace**,
- **běžní obyvatelé jsou úspěšní dobře organizovaní a proaktivní**, ale nemohou být klasifikováni jako zranitelná skupina; obyvatelé však mají podobné potřeby, například možnost navázat **sociální kontakty**, rozvíjet **pocit sounáležitosti** a pěstovat **čerstvé a zdravé potraviny**, dle jejich rozhodnutí;
- nejúspěšnější případy jsou ty s mnoha různými zúčastněnými stranami, které si navzájem pomáhají a kde se **zranitelní lidé mísí** s běžnými občany,

- **budování komunity** je obecně důležitější pro účastníky než zahradnictví, protože to účastníky baví;
- **osoby s pravomocí dělat rozhodnutí jsou většinou nepřímo zapojeny**, poskytují infrastrukturu a účastní se akcí, jsou-li pozváni, ale osobně se do chodu zahrad nezapojují; to však posiluje přístup zdola-nahoru;
- nedostatek (alespoň minimálních a trvalých) **finančních prostředků**, jakož i časové a nezabezpečené **pozemky** ohrožující městské zemědělství,
- městské zahrady přispívají k udržitelnosti, neboť přinášejí přírodu a **biodiverzitu** do měst (ekologie), **aktivují lidi**, kteří by mohli mít potíže s integrací do společnosti, a to posilováním mezigeneračního i mezikulturního dialogu a výměnou, tvorbou a předáváním znalostí (společnost); poskytování čerstvého ovoce a zeleniny, které slouží jako sociálně nápravný prostředek pro chudší obyvatele (hospodářství).

Studijní návštěvy

Během posledních dvou let měli partneři možnost učit se z podobných projektů mimo svou zemi. Prostřednictvím pěti studijních pobytů získali zkušenosti z první ruky v pěti různých zemích: Slovinsku (Velenje), Slovensku (Banská Bystrica), Německu (Mnichov), České republice (Praha) a Bulharsku (Blagoevgrad).

Studijní návštěvy umožnily nahlédnout do místních zahrad, stejně jako šanci podpořit a využít nadnárodní vzdělávací program, zejména prostřednictvím rozvoje vzdělávání. Tyto návštěvy umožnily výměnu znalostí mezi expertní skupinou AgriGo4Cities a pilotními regiony a nabídly možnost konstruktivní diskuse.

Partneři po každé studijní návštěvě rozsáhle debatovali o problémech, všemožných úskalích a nabytých zkušenostech. Krátký přehled hlavních zjištění je uveden v následujících tabulkách.

Komunitní zahrada mimo staveniště v Lublani

Studijní návštěva: Velenje, Slovinsko

Počet návštěv:	3
Druhy městského zemědělství:	dočasné (1) a trvalé (2) parcelní zahrady
Cílová skupina:	<ul style="list-style-type: none"> • každá domácnost Velenje • rodiny horníků z Velenje • nezaměstnaní a osoby s nízkými příjmy
Hlavní pozitiva:	obec si je dobře vědoma významu a přínosů městského zemědělství / zahrady jsou snadno dostupné veřejnou dopravou a na kole / silná politická vůle

Studijní návštěva: Banská Bystrica, Slovensko

Počet návštěv:	3
Druhy městského zemědělství:	komunitní zahrada
Cílová skupina:	<ul style="list-style-type: none"> • občanská společnost • teenageři • děti s duševní poruchou
Hlavní pozitiva:	snadno dostupné v centru města / místo pro setkání / v kombinaci s kulturními projekty / flexibilní a otevřené pro další rozvoj / rozmanitost (nejen městská zemědělská činnost) / marketing zahradních produktů / akce

Studijní návštěva: Mnichov, Německo

Počet návštěv:	4
Druhy městského zemědělství:	gráďini ale komunitařii
Cílová supina:	<ul style="list-style-type: none"> • mladí (16-21 let) uprchlíci bez doprovodu • občanská společnost • obyvatelé z multikulturního a multietnického sousedství • senioři, migranti, děti
Hlavní pozitivita:	stabilní financování / zkušení vedoucí pracovníci a pedagogové / vzdělávací a vzdělávací prostor / experimentování / využití recyklovaných materiálů / rozšiřitelné / otevřené pro širokou veřejnost / podpora veřejnosti / okolí

Studijní návštěva: Praha, Česká republika

Počet návštěv:	2
Druhy městského zemědělství:	společenská zahrada, open-air eventy
Cílová supina:	<ul style="list-style-type: none"> • základní školy • matky s malými dětmi • starší občané
Hlavní pozitivita:	Vzdálenost od mateřské školky / vybavenost (např. voda, kůlna) / dílny / ekologické zahradničení / hřiště

Studijní návštěva: Blagoevgrad, Bulharsko

Počet návštěv:	4
Druhy městského zemědělství:	sociální zahrada, terapeutická zahrada
Cílová skupina:	<ul style="list-style-type: none"> • děti se sociálními potřebami • starší občané • Romové • dlouhodobě nezaměstnaní
Hlavní pozitivum:	ekonomické a sociální začleňování / estetické zlepšení veřejných parků / vnímání veřejnosti / vyváženost pohlaví / využitelnost po celý rok (zimní zahrada) / terapeutický aspekt / garantované financování / dostatečně malé na to, aby bylo možné spravovat / šlechtění stromů

Při zpětném zhodnocení na základě zkušeností ze studijních návštěv a zejména na vlastní pilotní akci se teritoriálními partnerům podařilo přemýšlet o krocích, které podnikly. Pro úspěšnou realizaci participativního městského zemědělství se doporučuje věnovat pozornost následujícím tématům:

Cílová skupina

- Je důležité věnovat pozornost věku cílové skupiny. Učit se svým potřebám a schopnostem je užitečné pro to, abyste se mohli dozvědět, jak úspěšně oslovit skupinu a **udržovat přímé, osobní kontakty**.

- Zaměření se na nejaktivnější účastníky pomáhá **mobilizovat** ty méně ochotné (věnujte pozornost těm, kteří mají potenciál vést a koho budou následovat ostatní účastníci).

- Vytvořit společný **pracovní prostor** pro více lidí.

- Vizualizace je účinný nástroj pro komunikaci se všemi věkovými skupinami.

Workshopy by měly být interaktivní, ne však formou přednášky.

Dlouhodobá udržitelnost

- Zaměstnávat **mentora** pro koordinaci činností navzdory dobrovolné angažovanosti zúčastněných osob.

- Navázat spojení s **městskými radami** a příslušnými **organizacemi** a spolupracovat s nimi.

- Poskytněte výsledky co nejdříve, abyste **podkopali skepticismus**. Nedůvěru a nedorozumění lze řešit spoluprací, protože zvyšuje důvěru těch, kteří pochybují o úspěchu.

- Získat podporu místních firem, aby byla zajištěna udržitelnost projektu a poskytována zásluha (např. zástupci ve správní radě v místě projektu).

- Při vytváření schůzek berte v potaz (hodiny, dny) rozdílné potřeby účastníků.
- **Je nutné vysvětlit** všechny kroky a možnosti, aby se předešlo konfliktům a zklamání.
- Při budování zahrady přemýšlejte o **klimatických podmínkách** (např. záhony by měly být schopny udržet vlhkou půdu atd.).
- **Vytvořte akce**, které udrží zájem stávajících účastníků, dalších zúčastněných stran a široké veřejnosti.

Příměstská zahrada v Blagoevgradu

SPOLEČNÁ METODIKA PARTICIPATIVNÍ MĚSTSKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

Pokyny k plánování

Kaja Cunk

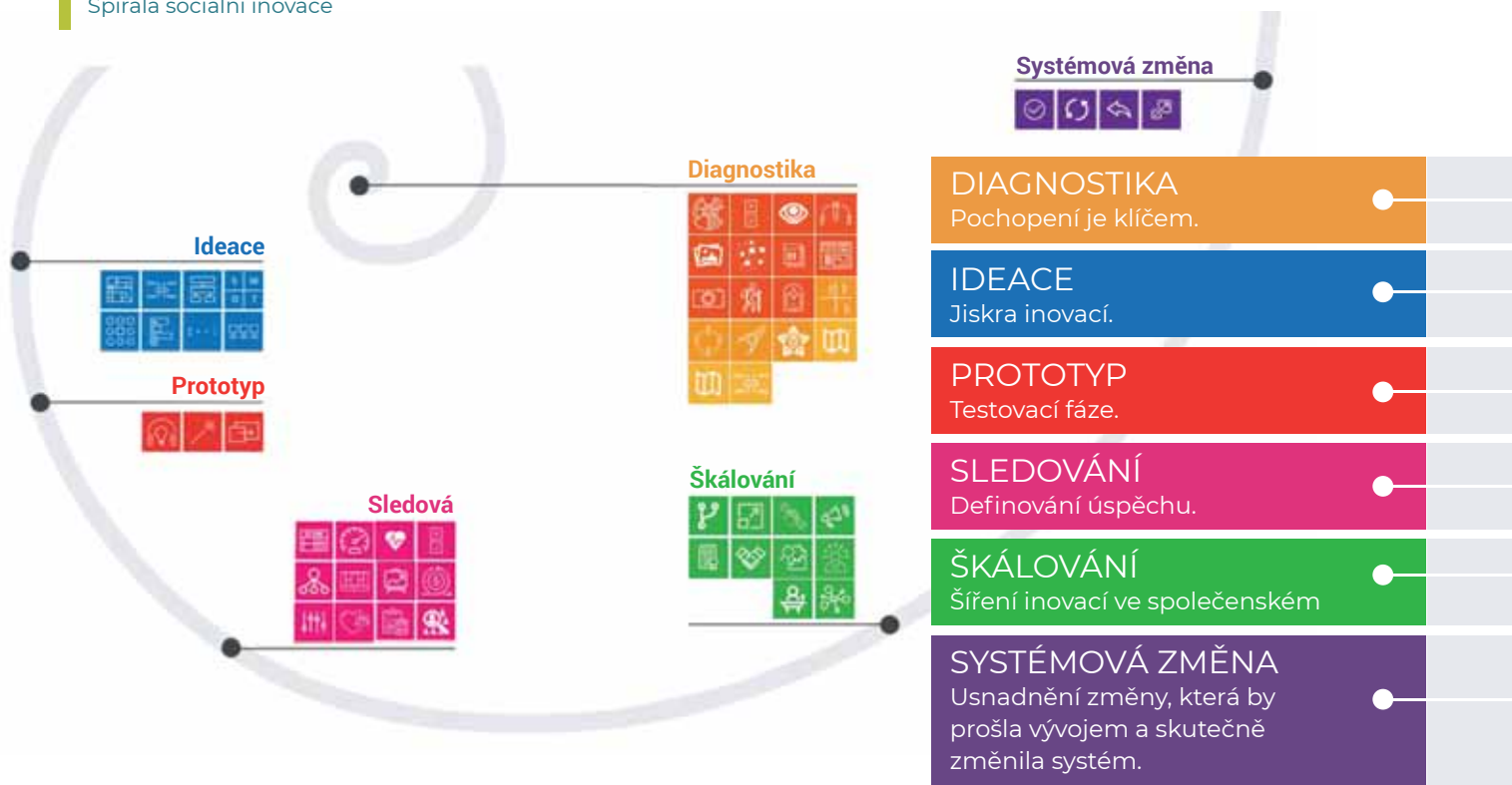
Při úvahách o řešení městského zemědělství jako procesu sociální inovace, s cílem integrovat participativní mechanismy do rozhodovacích procesů, zvýšit sociální začlenění znevýhodněných skupin a stimulovat životaschopnost měst, bylo potřeba přistoupit k akčnímu plánování.

Mezi těmi, kdo řídí a organizují městské zemědělství, a těmi, kteří jej regulují a řídí, došlo k výraznému odloučení.

Bez jakékoli formální podpory bylo městské zemědělství většinou procesem zdola-nahoru, obvykle iniciovaným jednotlivci nebo nevládními organizacemi, nikoli vládami a urbanisty. Poskytováním pokynů k rozvoji a realizaci akcí je možné **zlepšit kapacity orgánu veřejné moci za účelem zapojení zúčastněných stran a občanů do procesu řízení skrze městské zemědělství.**

Úspěšné participativní městské zemědělství je sociální inovací. K jeho vytvoření by mělo vést šest kroků sociální inovace, od dobré diagnostiky aktuální situace, přes tvůrčí proces myšlenek (ideaci) a interaktivních prototypů, až po průběžné monitorování. Jakmile bude participativní městské zemědělství úspěšné, mohlo by být rozšířeno na nová místa a mělo by být zaměřeno na vyšší úroveň; měnícího se systému.

Spirála sociální inovace

Inspirováno: Young Foundation, The Open Book of Social Innovation
- www.youngfoundation.org

DIAGNOSTIKA

Diagnostika je základem všech následujících fází, protože je klíčem k porozumění. Existuje celá řada přístupů. Diagnostika je nezbytná k analýze zkoumání, protože každý případ je individuální a potřebuje specifický soubor diagnostických technik.

V případě participativního městského zemědělství byly navrženy následující tři oblasti:

- **Sociální poměry cílových skupin;**

Sociální analýza může být obecná (statistická analýza, průzkumy) nebo podrobná (pozorování účastníků, rozhovory).

- **Vztahy mezi zúčastněnými stranami v jejich čtvrti a společenství;**

Každý projekt je součástí větší sítě činností a služeb, které jsou řízeny různě zainteresovanými stranami. Ty vytvářejí institucionální prostředí, ve kterém musí aktéři vzájemně spolupracovat a podporovat se, aby zajistili úspěch naší činnosti.

- **Rozloha oblasti, která má být použita pro městské zemědělství.**

Prostor je nedílnou součástí jakékoli činnosti a je třeba jej prozkoumat a analyzovat ho na úrovni města i okolí.

PROTOTYPING

Od začátku není žádný plán dokonalý. Namísto plánování finálního formátu městské zahrady by mělo být zváženo několik menších a postupných kroků. Prototyping umožňuje získávat zpětné vazby od uživatelů a přitom stále plánovat a navrhovat participativní zemědělství.

Prototyping by měl:

- šetřit čas, energii a investice zdrojů;
- zajišťovat příležitosti ve větším měřítku;
- poukazovat na prvky, které by jinak scházely;
- vést k větší spokojenosti uživatelů.

Prototyping by měl být řádně zdokumentován a moderován, s poznámkami, proč a jak se něco dělalo, dále pak definovat několik kroků, které směřují k úspěšnému cíli.

IDEACE

Ideace vyžaduje opakovaný proces revize a zdokonalení konceptu. Je to most mezi problémy a řešením na základě analýzy a výsledků diagnostické fáze, který vede k prototypingu.

Poté co jsou myšlenky vytvořeny, je třeba se podívat na následující aspekty navrhovaných nápadů:

- emoční;
- organizační;
- experimentální;
- hospodářské;
- společenské;
- kulturní;
- prostorové.

Rozmanitost myšlenek a možností je vítána, protože každá z nich odhaluje jiné oblasti inovací a otevírá nové perspektivy. Je důležité sdílet tyto myšlenky, znalosti a očekávání, aby bylo možné učinit správná rozhodnutí. Proces myšlenek zahrnuje analýzu toho, čeho lze dosáhnout podle uvedených omezení, jakož i pokus o nalezení optimálních řešení těchto problémů.

MONITORING (SLEDOVÁNÍ)

Monitoring zajišťuje efektivní realizaci a dosažení konečných cílů participativního městského zemědělství. Během monitoringu shromažďujeme a analyzujeme data o probíhajících aktivitách, abychom získali podrobné informace o provedené práci.

Ačkoliv je monitorování obvykle prováděno po nebo během aktivit projektu, klíčový krok nastává na samém začátku při definování klíčových ukazatelů výkonnosti (KPI). Nejdůležitější z nich jsou;

- činnosti (skutečná práce, která musí být provedena);
- výstupy (přímé a měřitelné výsledky);
- výsledky (změny, které vedou ke konečnému cíli);
- dopad (konečné cíle, účinek činností).

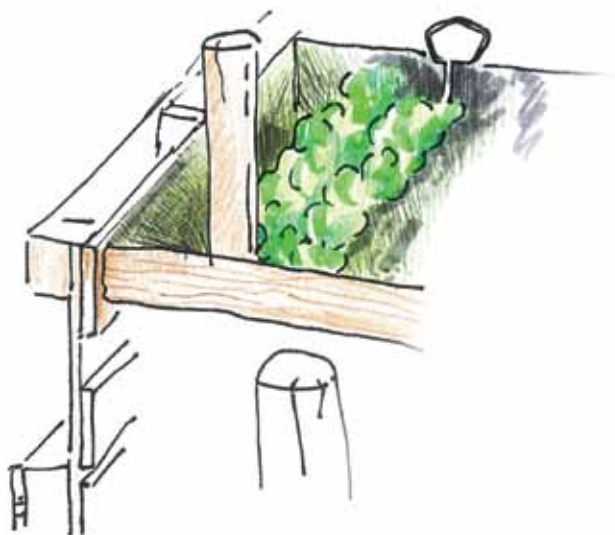
ŠÁLOVÁNÍ

Po počátečním posouzení možností a definování inovace by měl být stanoven účinný způsob jeho šíření ve společnosti, s cílem dosáhnout co možná největšího dopadu.

Existuje několik způsobů, jak rozšířit aktivity v oblasti městského zemědělství:

- **ovlivňování** (poskytnutí informací a zvyšování informovanosti, povědomí o sociálních otázkách a možnostech přístupu);
- **přímý přístup replikace** (investování do organizačních schopností, začlenění nových uživatelů, rozvoj nových lokalit);
- **rozšíření** (podpora a poskytování informace, konzultace a školení)

Prostřednictvím sdílení a lobbování přispívají všechny tyto aktivity ke zlepšení sociálních podmínek definovaných cílových skupin.

SYSTÉMOVÁ ZMĚNA

Zavedením nového typu sociálních služeb, předefinováním vlastnictví, rozvojem nových modelů financování nebo usnadněním oběhového hospodářství by nemělo městské participativní zemědělství končit u zahrad, ale změnou postavení jeho uživatelů v rámci sociálního systému.

Kromě pěstování zeleniny slouží participativní městské zemědělství k vytvoření struktur, které zajišťují a posilují šíří a délku integrace vyloučených sociálních skupin do městské společnosti. Mohlo by to vést k vytvoření nové formy participativního a inkluzivnějšího poskytování sociálních služeb, nebo to může skončit zavedením nových konceptů. Mohlo by to dokonce usnadnit rozvoj oběhového hospodářství, v němž se dříve vyloučené skupiny stávají centrem hospodářských procesů; nebo by mohlo experimentovat s různým chápáním přínosů pro dlouhodobě nezaměstnané.

Participativní městské zemědělství je proces, nikoli projekt. Neměl by končit vybudováním zahrady, ale měl by se průběžně vyvíjet podle potřeb, přičemž je sledován jeho vliv a dopad. Je-li úspěšný, lze škálovat - a zvýšit počet uživatelů, na něž má dopad. Takto se může objevit vize systémové změny: dlouhodobá vize, která přesahuje rámec pěstování zeleniny.

Kroky k systémové změně jsou následující:

- **Přijmout**

Inovace zavádějí externí aktéři a vlastnictví nad nimi je postupně institucionalizováno nebo přijato příslušnými subjekty v systému.

- **Přízpůsobit se**

Změny chování účastníků jsou zachovány a do standardních operací jsou začleněny různé změny.

- **Reagovat**

Další podpůrné funkce a pravidla se začínají měnit v reakci na inovace.

- **Růst**

Hranice jsou tlačeny. Semeno změn roste a rozšiřuje se do nových směrů.

Publikace: Příklad městského zemědělství jako sociální inovace

AgriGo4Cities připravila publikaci nazvanou „Příklad městského zemědělství jako sociální inovace: Pokyny pro rozvoj a realizaci akčního plánu“. Publikace zavádí různé typy nástrojů systémového plánování, které jsou k dispozici pro integraci plánovačů, praktiků a široké veřejnosti do procesu společného vzdělávání, které může účinně řídit rozvoj městského zemědělství.

Kapitoly knihy zahrnují důvody městského zemědělství, začlenění vyčleněných sociálních skupin, participativní plánování a definování úlohy sociálních inovací. V dalších kapitolách je prezentována každá fáze akčního plánování, spolu s konkrétními nástroji plánování a ukázkou zahrad. Publikace obsahuje krátké ukázky ze všech městských zahrad. Závěrečným prvkem publikace je plán městského zemědělství, který byl vytvořen na podporu procesu akčního plánování.

Publikace je dostupná online na webových stránkách AgriGo4Cities (<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/agrigo4cities>).

Obálka publikace Příklad městského zemědělství jako sociální inovace

Ukázka jedné ze zahrad uvedených v publikaci

TABOR PARK
Ljubljana, Slovenia
2000 - 2014

Initiator: ProstoRač, Zavod Bunker
In collaboration with: Inštitut za politike prostora (IPOP)
More info: prostorac.org/portfolio/items/park_tabor/

The Tabor Park project was built on the basis of a study prepared by the Bunker Institute, with the help of IPOP, which aimed to determine a strategy to revitalise the then-abandoned Tabor Park. The key problem was that local residents had avoided the degraded park. Following renewal of basic infrastructure and changes in the traffic regime, the initiators encouraged the local population to use the park and integrate it into their lives. This was done through a series of events that were held regularly between May and September during the project. Today, after the end of the project, the Tabor Park is still a lively public space, where local residents and visitors meet for self-organised events.

Lessons learned

The research identified key problems in the neighbourhood and the park, and also investigated the needs and wishes of local inhabitants and citizens. Representatives of the basic administrative and governmental bodies, together with the initiators, organised a variety of events that attracted the local population, encouraging them to participate and use the park. As a result of the completion of the research, regular events were organised for six to eight months between May and September throughout the duration of the project. These included walks, with the participation of the initiated and other organisations and individuals, self-organised events, meetings, workshops, public talks, exhibitions, events, walks, hand-painted pavements and art objects (sculpture, park benches and equipment) in the park and its surrounding area. In the area of the area and equipment, the initiators also organised a series of events. The project resulted in a positive example of how to integrate local initiatives and develop them into sustainable, ongoing, and in this way, resilient and useful for other similar initiatives in Slovenia.

Resursele cheie	Klíčové aktivity	Druh městské zahrady	Společenský problém	Hodnota nabídky
<p>Jaké klíčové zdroje vyžaduje současná podoba Vašich problémů?</p>	<p>Jaké klíčové aktivity vyžaduje současná podoba Vašich problémů?</p>	<p>Jaký typ městské zahrady by vyhovoval vašemu případu (klíčové zdroje, sociální problémy, příjemci)?</p>	<p>Jaký sociální problém se snažíte vyřešit? Jaké jsou příčiny problému? Kdo jsou klíčoví aktéři (příjemci, třetí strany, komunity) související s tímto sociálním problémem?</p>	<p>Jakou hodnotu dáváte příjemcům? Který z problémů vašich příjemců pomáháte řešit? Které potřeby příjemce uspokojujete?</p>
<p>Partneři</p> <p>Kdo jsou Vaši klíčoví partneři? Kdo jsou vaši klíčoví dodavatelé? Které klíčové zdroje získáváte od partnerů? Které klíčové aktivity dělají partneři?</p>		<p>Cesty</p> <p>Jakou cestou chtějí být vaši příjemci dosažitelní? Jak se k nim teď dostáváte? Které cesty fungují nejlépe?</p>	<p>Příjemce</p> <p>Kdo jsou klíčoví aktéři (příjemci, třetí strany, komunity) související s tímto sociálním problémem?</p>	
<p>Náklady</p> <p>Jaké jsou nejdůležitější náklady spojené s vaším projektem? Které klíčové zdroje jsou nejdražší? Které klíčové aktivity jsou nejdražší?</p>				

Školící nástroj k akčnímu plánování

Kaja Cunk

Aby bylo možné připravit zúčastněné strany (osoby s rozhodovací pravomocí, státní zaměstnance, zástupce nevládních organizací, výzkumné pracovníky) na akční plánování, bylo v Mnichově ve dnech 21. a 22. listopadu 2017 pořádáno dvoudenní **mezinárodní školení**.

Program mezinárodního školení

Projekt AgriGo4Cities má ve svém jádru participativní přístup a proto byla v souvislosti s tím, v průběhu školení, přijata následující opatření:

- všichni partneři projektu byli vyzváni, aby navrhli svého lektora na školení;
- lektori museli vytvořit název přednášky a její stručný popis;
- byla vytvořena hodnotící stupnice a partneři museli ohodnotit každou představenou přednášku na základě potřeby a zájmu;
- do tréninku byly zařazeny přednášky s nejlepším hodnocením.

Po výběru tréninku byl vytvořen program mezinárodního školení. Cílem bylo:

- získat porozumění **participativnímu městské zemědělství**;
- rozvoj **dovedností k akčnímu plánování** s více zainteresovanými stranami;
- využít známých **participativních metod** v tréninku: brainstorming, open floor, techniky projektového řízení.

Mezinárodní školení v Mnichově

Školení je vítaným nástrojem, který motivuje účastníky k získávání nebo zlepšování nových dovedností, které jsou potřebné pro jejich budoucí práci. Mezinárodní vzdělávací prostředí navíc umožňuje výměnu zkušeností mezi účastníky a vede k lepšímu pochopení školeného tématu a různých možných přístupů k němu. Školení nemusí být využíváno výhradně s cílem rozvíjet pouze účely realizace projektu AgriGo4Cities; **školení bylo vytvořeno jako vzdělávací nástroj, který lze použít tímto, ale i jiným, modifikovaným způsobem.**

Všechny kroky školení jsou shromážděny v publikaci „Příprava na akční plánování: Odpovědnost školení“, který je dostupný na webových stránkách AgriGo4Cities (<http://www.interreg-danube.eu>) / schválené projekty / aglomerace4). Všechny přednášky byly nahrány online k dalšímu použití (https://drive.google.com/file/d/1mW0vFoznZDKr9eVWGj_IEHFEREE-jN1hR/view).

V publikaci naleznete:

- Finální verzi školicího programu;
- Stručné shrnutí každého tréninku se seznamem doporučené literatury;
- Podrobná vysvětlení používaných cvičení (jako např. kolektivní brainstorming, každodenní reflexe, společenské akce a podobně);
- Všechny podklady, které byly vytvořeny ke školení (program, platforma akčního plánu, kartičky s otázkami).

Obálka publikace „Příprava k akčnímu plánování: Odpovědnost školení“

Ukázka přednášky uvnitř publikace

Vzdělávací program k akčnímu plánování

Lucia Vačková

Aby byla **zajištěna neustálá odborná podpora rozvoje a realizace akčních plánů** v pilotních oblastech, vytvořila společnost ENVICORP Slovakia ve spolupráci se strategickými partnery projektu **vzdělávací program**. Program zajišťoval pro územní partnery pravidelné poradenství v klíčových fázích procesu akčního plánování. Program také definoval mechanismy a klíčové pracovníky odpovědné za školení v oblastech:

- městského zemědělství,
- integrace participativního přístupu v rozhodování,
- socio-ekonomické začlenění zranitelných / vyloučených skupin,
- dlouhodobě udržitelný rozvoj měst.

Vzdělávací program AgriGo4Cities

Vzdělávací program je jedním z výstupů vypracované společné metodiky a jeho cílem je shrnout pokyny poskytované lektorem pro teritoriální partnery v procesu tvorby a realizace akčního plánu.

Účelem vypracovaných akčních plánů bylo **vytvořit nový model participativní správy a řídit existující nebo vytvořit novou městskou zahradu prostřednictvím aktivního zapojení a spolupráce cílových skupin**. Skupiny ohrožené vyloučením byly aktivně zapojeny do rozhodovacích procesů. Jejich členové navrhli své vlastní modely sociálního a ekonomického zapojení (např. rekreace a komunitní budování, sociální podnik, regionální potravinářská výroba a dodavatelské firmy zásobující restaurace, vzdělávací místa, komunikace a / nebo kritiky, alternativní využití veřejných prostranství apod.) s ohledem na městskou strategickou orientaci.

Odborné poradenské služby vycházely ze specializovaných informací, které byly poskytnuty v průběhu mezinárodního vzdělávacího školení, konaného v listopadu 2017 v Mnichově, a později shrnuty v pokynech k vypracování a realizaci akčního plánu. **K vedení teritoriálních partnerů během pilotních projektů jmenovali strategičtí partneři své vlastní odborníky, kteří byli zodpovědní za konkrétní kroky vývoje a realizaci akčního plánu**. Během školicího programu byly realizovány tři typy činností: skupinové poradenství, individuální konzultace a průzkumy.

Souhrnná tabulka metod použitých k akčnímu plánování rozvoje včetně typů konzultací:

	Metody	Druhy konzultací
Diagnostika	<ul style="list-style-type: none"> Statistická analýza Mapa zúčastněných stran Myšlenkové mapy Zúčastněné pozorování Mapování účastníků Analýza hodnotících dotazníků a inventarizačního dotazníku Setkání a rozhovory Osobní rozvoj 	
Ideace	<ul style="list-style-type: none"> Moodboard MoSCoW Myšlenková mapa Problémový strom Plánovací skupina SWOT Evaluační dotazníky a inventarizační dotazník Setkání 	
Prototyping	<ul style="list-style-type: none"> Důkaz o koncepčním testování Pomalé prototypování Benchmarking Průzkum se zahradníky Workshopy Průzkum názorů obyvatel 	<p>individuální: telefon, e-mail, Skype, osobní konzultace</p> <p>průzkum</p>
Monitoring (sledování)	<ul style="list-style-type: none"> Průzkum veřejného mínění a dotazování účastníků na dané aktivity Benchmarking Důkaz o koncepčním testování Vyvážený společenský audit 	
Škálování	<ul style="list-style-type: none"> Rozšiřování kapacit organizace Prohlubování znalostí Ovlivňování veřejného povědomí Normy Chování Technická pomoc Mezinárodní konference Šíření do partnerských měst 	
Systémová změna	<ul style="list-style-type: none"> Přijmout, přizpůsobit, rozšířit a reagovat 	

Implementace vzdělávacího programu

Podstatou akčních plánů byl rozvoj městské zahrady se zapojením místních partnerství a cílových skupin. Každá pilotní oblast má své specifické vlastnosti a potřeby. Ačkoli **mají místní akční plány společnou strukturu a používají společné nebo podobné metody, představují individuální plány.**

Diagnostika představuje první krok v akčním plánování. Vzhledem k tomu, že obce již plánovaly tento krok při žádosti o projekt, nepotřebovaly mnoho konzultací s lektory. Odpovědný partner ZRC SAZU pro tento krok obdržel otázky týkající se následujících témat:

- shromažďování statistických informací o cílových skupinách,
- zapojení dětí se speciálními potřebami,
- vysvětlit lidem, jak se podílet na provozu zahrad, co v praxi znamená sociální začleňování a jak zahrnout oba aspekty do městského zahradnictví,
- posílení spolupráce mezi aktéry,
- přesvědčit lidi, že projekt bude mít plodné výsledky,
- sjednání vhodného data a času k jednání účastníků,
- organizování atraktivních a snadno chápaných workshopů.

Na ideaci a prototyping bylo zaměřeno nadnárodní školení v Mnichově, během něhož strategičtí partneři představili tyto dva kroky teritoriálním partnerům a poskytli o nich potřebné informace. Fáze **ideace je založena na analýze a výsledcích diagnostické fáze.** Během ideace jsou zvažovány a vyhodnocovány různé možnosti scénáře. V rámci vzdělávacího programu byli pilotní partneři dotazováni prostřednictvím dotazníků, týkajících

se jejich nápadů. **Základem k dosažení nejlepších výsledků je jejich vzájemná kooperace a rozmanitost úhlů pohledu** na danou problematiku. Všichni pracovníci, místní obyvatelé, podnikatelé a veřejní činitelé by měli být zahrnuti, aby se podělili o své názory a diskutovali o možnostech a různých přístupech. Obecně je v této fázi dobré podívat se na regionální, stejně jako na národní a mezinárodní projekty participativního plánování, v podobných souvislostech.

Prototyping byl simulován v Mnichově se **všemi teritoriálními partnery** u kulatého stolu, kde byli strategickými partnery tutoři. Územní partneři použili několik metod pro tvorbu prototypů (kresba vývoje zahrady nebo malého zahradního modelu s využitím přírodních a umělých materiálů). Rovněž proběhly prezentace výsledků, aby mohlo dojít následně k příslušným změnám.

Ve druhé etapě realizace vzdělávacího programu se **partneři zaměřili na skupinové diskuse a workshopy s cílem sdílet nápady a zkušenosti.** Na 5. setkání projektu v Blagoevgradu proběhla skupinová diskuse, která se zaměřila přímo na poslední tři kroky (monitoring, škálování a systémovou změnu). Na workshopu byla použita metoda „word café“, během které byl pro každý z těchto kroků určen jeden stůl. U každého stolu vedli odpovědní lektori diskusi o jednotlivých krocích. Územní partneři měli možnost **podělit se o výzvy, s nimiž se setkali během pilotního projektu, vzájemně se reflektovat a žádat o radu strategické partnery.** Před vstupem do posledních fází pilotního projektu bylo pro územní partnery přínosné přijmout rady od ostatních partnerů. Součástí semináře byl také přehled ohledně probíhajících aktivit, který byl určen strategickým partnerům.

Výsledky implementace Tutoring programme

V rámci programu doučování spolupracovali strategičtí partneři s ENVICORP Slovakia na vývoji „Často kladených otázek“ (FAQ), který je jedním z hlavních výsledků realizace programu Tutoring. Níže naleznete sbírku nej důležitějších otázek, které se objevily během realizace programu:

DIAGNOZA:

Jak zvýšit úroveň spolupráce mezi aktéry?

Spolupracujte s dobře známými organizacemi a jednotlivci z této oblasti odborných znalostí a obraťte se na ně při pozvání nových aktérů do tohoto procesu. Je také moudré uzavřít smlouvu o přidružení subdodavatele z terénu, aby bylo možné organizovat workshopy, aby se jejich síť zapojila do projektu.

IDEACE:

Jak získat vhodnou půdu pro zahradu?

Nedotýkejte se přímo obce, ale kontaktujte a spolupracujte s městskými zastupitelstvy a příslušnými organizacemi. Začněte plánování a spolupráci co nejdříve.

PROTOTYPING:

Proč dávám přednost prototypování před plánu návrhu?

Prototyping je jednoduchá metoda pro vizualizaci zahrady a provedení nezbytných změn je snadný proces. Primární výhodou prototypování namísto konstrukčního plánu jsou nižší náklady, protože není zapotřebí certifikovaného architekta ani speciálního konstrukčního programu. Naproti tomu dokončení projektového plánu vyžaduje, aby projektant / architekt a související náklady a změny v konstrukčním plánu zvýšily náklady v souladu s obtížemi nebo složitostí změn, které mají být v plánu provedeny.

MONITORING:

Jaké metody bychom měli použít?

Metody musí vždy vycházet z typů indikátorů a cílových skupin. Existuje několik matematických metod, které můžete použít při práci s daty a čísly, ale pokud provádíte rozhovory nebo dotazníky se členy cílových skupin, musíte zvolit metodiku, která vyhovuje jejich potřebám. Při práci se zranitelnými lidmi byste například měli zvolit zajímavou a jednoduchou metodiku a neměřit jejich názor dlouhým dotazníkem s komplikovaným jazykem.

ŠKÁLOVÁNÍ:

Jaké jsou předpoklady potřebné k rozšíření akce?

Ne každá aktivita by měla být zmenšena. Při plánování rozšíření je třeba pečlivě posoudit předpoklady. Musíte posoudit škálovatelnost myšlenky nebo projektu, nebo zda máte něco, co stojí za to zvýšit. Nejprve definujte, co dělá vaši aktivitu inovativní, co ji činí úspěšnou a proč. Za druhé, posoudit potřeby nebo zda existuje významná neuspokojená nebo nedostatečně uspokojená potřeba jinde. Za třetí, posoudit, zda máte dostatečnou organizační podporu a stabilitu. Podle vaší vize a cílů vybudovat základnu „stoupenců“ a aliancí a přerovnat nebo mobilizovat zdroje. Za čtvrté posoudit, zda je to právě ten správný čas pro seriózní zkoumání rozsahu.

SYSTÉMOVÁ ZMĚNA:

Jaké aspekty je třeba vzít v úvahu při pokusu o dosažení systémové změny?

- Stasis (systémy prospívají kvůli stáze)
- Moc (v průběhu rozhodovacího procesu je moc vykonávána a vlastněna, a proto znamená odpovědnost)
- Síť (sítě mají větší potenciál ke změně)
- Dodání (aby bylo účinné zavedení musí být přizpůsobeno dotčeným osobám)

ZAVÁDĚNÍ PARTICIPATIVNÍHO PŘÍMĚSTSKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V PILOTNÍCH OBLASTECH

Přehled pilotních oblastí

Jernej Tiran a Drago Kladnik

Navzdory tomu, že všechny pilotní oblasti patří do dunajského regionu, liší se v mnoha charakteristikách, jako je povrch a přírodní podmínky. Většina z nich se nachází v hornatých oblastech v údolích a údolích, s výjimkou Székesfehérvár, jehož plocha je poměrně plochá a nachází se na bažinaté rovině. Klimatické podmínky se také výrazně liší. Většina z těchto oblastí má mírné kontinentální klima, s výjimkou Blagoevgradu, kde je v jeho klimatu silný vliv Středomoří. Rozdíly v hustotě obyvatelstva jsou výrazně výraznější než v přírodních podmínkách.

Obecné statistiky pilotních oblastí

Pilotní oblast	Rozloh a (km ²)	Populace	Hustota zalidnění (lidí/ km ²)
Praga 9	13,3	57,000	4286
Blagoevgrad	621	77,000	125
Székesfehérvár	171	98,000	571
Vaslui	48	70,000	1460
Velenje	83,5	33,000	392

Populační růst ukazuje dva modely vývoje populace. Hlavní město Praha má trvalý, ale pomalý populační růst v téměř celém období po roce 1960. V ostatních obcích rostla populace až do roku 1990 nebo 2000. Od té doby se počet obyvatel nezměnil nebo klesl na 8% obyvatel.

V pilotních oblastech lze identifikovat tři společné demografické trendy, které odpovídají zbytku Evropské unie: snížení celkové porodnosti, stárnutí populace a negativní nebo pokles přirozené reprodukce obyvatelstva.

Nejvyšší podíl diskontinuálních urbanistických zón má 41,6%, městská část Praha 9. Nejnižší procento je v obci Blagoevgrad (2,6% a 1,8%). Průmyslové, obchodní a dopravní oblasti a městské zelené plochy mají také nejvyšší procento v Praze 9. Na druhé straně je podíl zemědělských oblastí zdaleka nejvyšší ve městech Vaslui a Székesfehérvár (71,3% a 63,5%), stejně jako podíl obyvatel. Iešů a močálů v Blagoevgradu a Velenje (65,8% a 53,3%).

Nejcharakterističtější zvláštnosti všech pěti pilotní oblasti zahrnují:

- Současné stavby velkých sídlišť a zaniklého průmyslu v městské části Praha 9,
- Stále významnou úlohu zemědělství a lesnictví v Blagoevgradu, Historická role Székesfehérváru jako středověkého hlavního města Maďarska a korunovace a pohřebiště maďarských králů,
- lesní step typu flóry i fauny a rozlišené parky ve Vaslui,
- Intenzivní těžba hnědého uhlí v mladém městě Velenje, významném průmyslovém středisku, které je koncipováno jako zahradní město,

Rysy městského a příměstské zemědělství v pilotních oblastech

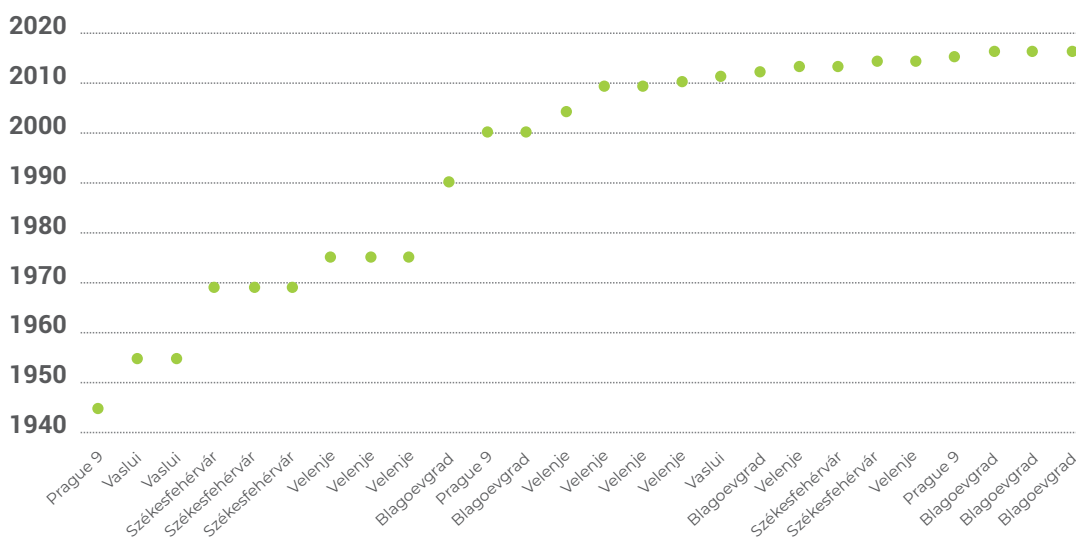
Úloha městského zemědělství v pilotních oblastech může být poprvé pozorována zkoumáním **místního strategického a právního rámce**. Z tohoto pohledu se mohou všichni partneři spoléhat alespoň na jeden místní dokument týkající se městského zemědělství. Většina dokumentů se však městského zemědělství nezabývá přímo. Ty (např. Územní plány a strategie rozvoje) se obvykle dotýkají tématu nepřímo zdůrazňováním obecnějších oborů, jako je zemědělská půda nebo zelené plochy v rámci využívání půdy, produkce potravin a soběstačnosti. Rozlišení mezi městským a venkovským zemědělstvím není jasně vymezeno. Vzácné případy s konkrétním odkazem na městské zemědělství lze nalézt ve Velenje, Blagoevgradu a Székesfehérváru.

Celkem je v pilotních oblastech v současnosti **32 městských zemědělských lokalit**. Přibližně dvě třetiny jsou seskupeny do širší kategorie „městského potravinářství“, zatímco druhá třetina patří do „městského zemědělství“. Většina pilotních oblastí hostí mnoho příkladů městského zemědělství, zatímco většina identifikovaných typů městského zemědělství je zastoupena, s výjimkou nekonvenčních typů, jako jsou terapeutické a experimentální farmy. Nejběžnější druhy městského zemědělství jsou identifikovány jako zahrádkářské zahrady, vzdělávací zahrady, rekreační farmy a místní potraviny + farmy.

Městské zemědělství není v dunajském regionu nedávným fenoménem, i když v posledním desetiletí je rozpoznatelný nový impuls. Historicky první městskou zemědělskou lokalitou ve vybraných pilotních oblastech je Zahrádkářská kolonie v městské části Praha 9 (1945). Od té doby můžeme ve vývoji městského zemědělství rozlišovat dvě období. Starší městská zemědělská místa byla zřízena ve Vaslui po druhé světové válce, ve Székesfehérváru na konci 60. let a ve Velenje v 70. letech. Ve všech třech městech může být založení spojeno se socialistickým kontextem. Po socialismu je zaznamenána stagnace v městském zemědělství, která trvala až do nového tisíciletí. Od roku 2000 lze ve většině pilotních oblastí zjistit novou a silnější vlnu nových městských zemědělských projektů a tento trend stále pokračuje.

Pro novější městské zemědělské projekty je spolupráce více aktérů běžnější než u starších. Vlastnická struktura je více ve prospěch obcí. Jedná se o pozemky v přechodných a zelených oblastech, které jsou většinou pěstovány ve formě městského zemědělství. K těmto místům se lze dostat na kole a osobním automobilem a méně veřejnou dopravou nebo pěšky. Více než polovina městských zemědělských lokalit je otevřeně přístupná, zatímco většina zemědělských lokalit v oblasti urbánů je vybavena většími nebo menšími zařízeními na samotném pozemku.

Výskyt komunitních zahrad v pilotních oblastech

Participativní plánování v pilotních oblastech

Úspěšné zavedení participačního přístupu není snadný úkol. **Obvykle to zabere spoustu času a úsilí, abychom zajistili, že účast bude nedílnou součástí každého procesu plánování.** Čtyři obce (kromě Székesfehérvár) již provedly proces participačního plánování a ve dvou případech se ukázalo, že je to pozitivní zkušenost.

Týmová práce na mezinárodním meetingu v Mnichově

Ve všech pěti pilotních oblastech kromě Prahy 9, která má pouze jurisdikci nad územním plánováním (hlavní město Praha má na starosti strategické otázky), se mohou zapojit místní komunity, které se podílejí na plánování strategických dokumentů města. Zdá se, že mezi obcemi z tohoto hlediska nejsou velké rozdíly. Obce se více liší v používání nástrojů pro zapojení komunity. Nejčastějším nástrojem (ve 4 obcích) jsou dílny, osobní schůzky a webové platformy; následují průzkumy sociálních médií a konzultací (ve 3 obcích). Obecně jsou zranitelné skupiny zapojeny do plánování v menší míře - jejich zařazení je uvedeno v Blagoevgradu, Velenje a Vaslui. Je to však pouze Blagoevgrad, kde jsou zranitelné skupiny zaměřeny (a definovány) konkrétněji - pro každou skupinu je organizována speciální dílna nebo živá laboratoř. V pilotních oblastech je zapojení komunity do plánování sousedství obdobné jako na strategické úrovni města.

Rozhodovací proces je převážně „shora dolů“ ve všech obcích, což znamená, že akce je iniciována obcí s cílem přímo zapojit místní komunity do její realizace. Ačkoli iniciativy na místní úrovni v některých případech prosazují a povzbuzují změny, které obec schválila, žádána z obcí spravuje součinnost, v níž by místní komunity a obec byly rovnocennými partnery. Společenství není

nikde konkrétně zapojeno do řízení městské zemědělské půdy ve vlastnictví obce.

Sociální inkluze v pilotních oblastech

Městské zemědělství může řešit několik dimenzí sociálního vyloučení - tj. Z výroby, spotřeby, sociální interakce a politické angažovanosti. Aktivita také poskytuje příležitosti pro mnoho forem sociální interakce.

Komunitní zhrádkářství v Blagoevgradu

Zranitelnými skupinami, které jsou definovány jako nejvýznamnější v oblastech, z nichž pocházejí partneři projektu, jsou především nezaměstnaní a lidé s nízkými příjmy. Některé zranitelné skupiny se již zabývají zahradnictvím, ale převážně v rodinných zahradách. V dunajském regionu navíc existuje několik forem podniků a mechanismů, které zaměstnávají nebo podporují zaměstnávání zranitelných skupin. Zranitelné skupiny jsou také zapojeny do vzdělávání ve specializovaných nebo pravidelných formách. Mohou navštěvovat jiné vzdělávací programy mimo formální vzdělávání. Určité zranitelné skupiny jsou způsobilé pro příjem sociálních transferů a také mimořádnou pomoc v nouzových situacích. Kromě obcí spolupracuje s nimi i několik místních, národních či nadnárodních nevládních organizací nebo sdružení. Sociální začlenění je rovněž podporováno právními předpisy a místními strategemi. Obce dále poskytují základní prostředky pro fyzickou adaptaci tělesně postižených osob, útluky, bezpečné domy, odbornou pomoc a snahu komunikovat se slepými (prostřed-

nictvím upravených webových stránek), neslyšících (ve znakovém jazyce) a Romech. (v místním romském románu). Obecně mají pozitivní zkušenosti se sociálním začleňováním.

Udržitelný městský rozvoj

Městské zemědělství významně podporuje udržitelný rozvoj měst. Všichni partneři mají alespoň jeden místní dokument, který podporuje udržitelnost, avšak paradigma udržitelného rozvoje byla plně přijata pouze ve Velenje a Székesfehérváru, ale s městským zemědělstvím jako jedním z nástrojů k **dosažení větší udržitelnosti** pouze ve druhém městě. Z ekonomického hlediska je rozvoj městského zahradnictví víceméně v počáteční fázi. Odhadovaný počet obyvatel zapojených do projektu Městské zahradnictví v pilotních oblastech je více rozvinuto ze sociálního hlediska. V pilotních oblastech vycházejí dva příklady využití urbanistického zahradnictví jako vyučovací metody: Centrum péče o děti

Vnitřní zahrádka v centru denní péče v Blagoevgradu

se zdravotním postižením „Zornitsa“ a Národní škola Tvoriltsi pro všechny děti, a to jak v obci Blagoevgrad. Podobný příklad lze nalézt ve Velenje, kde bylo na základních školách založeno sedm vzdělávacích parků s vysokými paprsky.

Velmi málo zemědělských činností, které by se zabývaly environmentálním aspektem udržitelnosti, navzdory obecnému povědomí partnerů projektu o environmentálním potenciálu městského zahradnictví. V praxi byla podpora principů ekologického zahradnictví uváděna pouze ve Velenje a Székesfehérváru. Jediná dobrá praxe z hlediska nakládání s odpady byla hlášena ve Velenje, kde místní komunita organizovala recyklaci odpadů v zahrádkářských zahradách a používá ji jako možnost zřízení kompostérů.

Oznamovací nástěnka v zahradách Kunta Kinte ve Velenje

Testování společné metodiky participativního městského zemědělství

Nela Halilović

Cílem pilotních projektů bylo **otestovat společnou metodologii participativního městského zemědělství zřízenou partnerstvím v projektu**. Územní partneři zřídili místní partnery, jejichž hlavním úkolem bylo vypracování a realizace akčních plánů. V pěti pilotních oblastech, Blagoevgrad (Bulharsko), Praha (Česká republika), Székesfehérvár (Maďarsko), Vaslui (Rumunsko) a Velenje (Slovinsko) připravili partneři své akční plány prostřednictvím participačního a inkluzivního přístupu. Tímto způsobem spojili veřejné správy s těmi, kteří jsou ohroženi vyloučením, a takto se setkali přístupy shora

dolů a zdola nahoru. Účelem vypracovaných akčních plánů bylo **vytvořit nový model participativní správy a vytvořit novou městskou / příměstskou zahradu nebo řídit existující zahradu prostřednictvím aktivního zapojení a spolupráce cílových skupin**. Společnosti ohrožené vyloučením byly aktivně zapojeny do procesu akčního plánování. Vymezili své vlastní modely sociálního a ekonomického zapojení (např. Recreace a budování komunit, sociální podnik, regionální potravinářská výroba a dodavatelské řetězce pro restaurace, místa učení, komunikace a kritiky, alternativní využití veřejných prostranství apod.) v souladu se strategickými orientacemi jejich města. Vedoucí činnosti, obec Velenje, připravil vzor akčních plánů s odkazem na Směrnice pro rozvoj a realizaci akčního plánu, který byl základem pro přípravu akčních plánů po celou dobu. Každý partner provedl minimálně tři účastnické dílny. Strategické partnery neustále podporovaly akční plánování prostřednictvím inovativního doučovacího programu. Každý akční plán musel zahrnovat následující kroky:

FÁZE NULA:

Příprava prvního návrhu akčního plánu

Každý partner musel uspořádat své první interní setkání se zástupci místního partnerství stanovit první návrh akčního plánu. Na schůzce, diskutovali o budoucích krocích realizace jednotlivých fází v souladu s vlastními charakteristikami. Mluvili o odpovědnosti, metodách a časovém rozvrhu s časovými limity pro každou fázi.

FÁZE JEDNA:

Analýza

Každý teritoriální partner shromáždil všechny informace o aktuální situaci spojené s realizací pilotních akcí ve své oblasti. Kromě striktně statistických údajů obsahovaly i výsledky evaluačních dotazníků. Kontrolovaly a vyhodnocovaly rámcové podmínky a plánované zlepšování nástrojů politiky (např. Nové nařízení, aktualizovaný územní plán). Vybrali si z doporučených metod z pokynů, které nejlépe vyhovovaly jejich podmínkám pro workshopy.

FÁZE DVĚ:

Ideace

Tato fáze byla věnována sdílení nápadů, znalostí a očekávání, aby se účastníci mohli rozhodovat z různých možností. Ideální je přechodná fáze mezi problémy a řešeními a lze ji chápat jako komplexní analýzu. V rámci myšlenkových partnerů spolu s místními zástupci partnerství vyzvali další zainteresované strany z místní úrovně, kteří pracují se zranitelnými skupinami, aby diskutovali o pilotním projektu. Cílem semináře bylo představit analýzu a zvýšit povědomí o tomto problému, který by měl být vyřešen realizací pilotních akcí

FÁZE TŘI:

Prototyping

Fáze prototypování byla věnována shromažďování zpětných vazeb od budoucích uživatelů, zatímco pilotní akce jsou stále ve fázi plánování. K tomu přispěly další dva (a všechny ostatní) workshopy s cílovými skupinami - budoucími uživateli městských zahrad. Na workshopu

účastníci vypracovali konkrétní plán zahrnující mikro-region, konstrukci atd. lokality městského zemědělství. Pro workshopy si každý partner vybral metodu, která nejlépe odpovídá místním podmínkám.

FÁZE ČTYŘI:

Monitoring, Scaling and Propagace

Cílem čtvrté fáze bylo naplánovat budoucí pilotní akce. Pro zachování úspěšné implementace pilotních akcí v místních oblastech je důležité naplánovat pravidelné činnosti, nastavit odpovědné pracovníky a nástroje pro sdělování monitorování pokroku. To je také důležité pro škálování. Účastníci se snažili předpovědět dopady dalších projektů.

FÁZE PĚT:

Systémová změna

A konečně, systémová změna je důležitou fází, ve které partneři museli přemýšlet o získaných poznatcích a o tom, jak mohou změnit systém pomocí znalostí získaných během akčního plánování a realizace pilotních akcí. Městské zemědělství by nemělo končit městskými zahradami, ale změnou postavení jeho uživatelů v rámci sociálního systému.

V rámci akčního plánování dokončili územní partneři minimálně tři účastnické workshopy a na základě výsledků těchto workshopů navrhli svůj místní akční plán v důsledku intenzivní spolupráce se zúčastněnými stranami. Každý akční plán se liší podle podmínek pilotního prostoru a byl napsán v místním jazyce. **Rozvoj akčních plánů je klíčovou otázkou pilotních akcí**, neboť veřejní správci byli schopni zhodnotit své znalosti získané v nadnárodním vzdělávacím prostředí a zároveň komunity ohrožené vyloučením byly schopny stresovat a sledovat své nápady tím, že budou pracovat na místních projektech Pilotní akce přispěly k sociálně-ekonomické integraci ohrožených a marginalizovaných skupin a lepšímu městskému prostředí, což jsou specifické cíle projektu.

Komunitní zahrádka Paletka Na Praze 9, Česká republika

Barbora Kvačková

Praha 9 má jedinečnou příležitost navštívit komunitní zahradu, kde hlavním cílem je stabilizovat a **posílit postavení zranitelné skupiny: matek s dětmi**. Různé fáze provádění akčního plánu prošly jinak. V tomto případě byly fáze Analýzy, Ideation, Prototyping a Monitoring bez vážnějších problémů, spolupráce se zranitelnými skupinami a místní partnerství byla většinou jednoduchá a projektovému týmu se podařilo vytvořit cenné výsledky. Fáze škálování a systémové změny byly však mnohem obtížnější realizovat. V tomto případě byly tyto fáze spojeny se spoustou experimentů a nejistotou. Poslední dvě fáze jsou kousek od hotelu.

Cílovou skupinou nebo jinými slovy zranitelnými skupinami jsou **především svobodné matky s dětmi**. Byli vybráni kvůli vysokému počtu členů této skupiny v rámci pražské čtvrti v naději, že komunitní zahrada je novým způsobem, jak posílit a sjednotit členy. Zahrada Garden je ideálním místem k trávení času, případně k setkávání se s novými lidmi s podobnými problémy a potřebami, protože zelené a nepřenosné místo je bezpečné pro sociální interakce. Existuje však možnost rozšířit cílovou skupinu a vzít **starší osoby z blízkého pečovatelského domu**.

K pilotní akci byly zapojeny různé zainteresované strany, které jsou do projektu zapojeni všichni lidé. Kromě výše uvedených zranitelných skupin byla v průběhu projektu vytvořena významná partnerství. Například partnerství s nevládní organizací Kokoza, novou nevládní organizací, jejímž cílem je vytvořit síť pro všechny komunitní zahrady v České republice, která byla kontaktována z důvodu know-how a možností šká-

lování. Dobrá spolupráce byla rozvíjena také s mateřským centrem Knoflík, které již mělo velkou síť občanů Prahy 9, zejména matek s dětmi, ale nemohlo poskytnout příležitost trávit volný čas venku, pěstovat různé rostliny. Projektový tým má také dobrý vztah s mateřskou školou Pod Krocínkou, která má výhodnou polohu hned vedle komunitní zahrady. Dětem byla nabídnuta příležitost naučit se venku o výsadbě semen, zavlažování, pěstování a pěstování, potravinovém cyklu.

Aby bylo možné podpořit vybranou zranitelnou skupinu, bylo zjištěno (pomocí doporučených metod), že komunitní zahrada bude nejlepším typem projektu městského zemědělství. Pro vytvoření zahrady bylo potřeba místo, kde by se zranitelná skupina cítila spokojená, bezpečná a mohla by trávit čas s lidmi stejného zájmu a společenského postavení / potřeb. Také komunitní zahrada by měla sloužit jako místo pro vzdělávání a rozšiřování znalostí a dovedností. Kromě toho cílem bylo, aby zahrada byla **místem, kde by zranitelná skupina mohla tvořit síť a přirozeně budovat komunitu**.

Veřejný Workshop – Aktivita Moodboard (MŠ Pod Krocínkou)

Během akčního plánování bylo uspořádáno několik veřejných workshopů, na nichž bylo realizováno několik činností, které využívaly přítomnosti zástupců různých zúčastněných stran, aby lépe porozuměly potřebám konkrétní skupiny. Nejzajímavější v plánování bylo prototypování zahrady ve skupinách s využitím všech různých materiálů, aby bylo možné představit očekávání. Hned poté se skupiny změnilly a **zhodnotily návrhy zahrady druhé skupiny**. Bylo zjištěno, že myšlenky a potřeby skupin byly spíše podobné. **Jednou z největších výzev bylo zlepšení komunikace mezi občany Prahy 9 a orgány obce**. Za nejvyšší úspěch se považuje ochota zástupců obce účastnit se veřejných workshopů a stoupající počet úspěšných veřejných setkání. Neznamená to však, že by obec náhle zahájila systémovou změnu. Tato úprava je velmi pomalá a bude také upravovat správu samotného magistrátu. Zástupci obce zatím tuto komunitní zahradu hodnotí jako dobrý projekt, který jsou připraveni v budoucnu podpořit.

Zahajovací akce na komunitní zahrádce Paletka

Dobře fungující komunitní zahrada byla dostatečně zřízena. Většina majitelů garáží je členem zranitelné skupiny. Děti z Mateřské školy byly také zahrnuty a jeden ze zahradních lůžek patří k domu pro seniory. To by mělo posílit integraci seniorů do společnosti. Kromě toho se garáž úspěšně zúčastnila celopražské akce (Zažít město jinak) za účelem zvýšení povědomí. Plánuje se, že koordinátoři zahrad budou pokračovat v dalším rozšiřování a vytváření sítí. Jedním z hlavních úspěchů je uspokojivá komunikace mezi členy zranitelné skupiny a zástupci obce na několika veřejných setkáních - mezi městem a příslušníky ohrožených komunit začala úspěšná cesta k další komunikaci. skupina - tímto vzájemným vztahem budovali vzájemnou důvěru a rostoucí porozumění.

V případě založení komunitní zahrady je nejdůležitějším předpokladem podpora na úrovni obce. Tento druh podpory (především půda, právní podpora) je nezbytným základem pro vytvoření komunitní zahrady. Dalším velmi důležitým předpokladem pro efektivní začátek je rozvoj spolupráce mezi různými oblastmi, které pomáhají a podporují komunitu. Díky většímu počtu partnerů je snazší udržovat a dále rozvíjet komunitní zahradu. Jak bylo zjištěno při zřizování komunitní zahrady, je nezbytné najít a objevit takové členy zranitelné skupiny / cílové skupiny, kteří převezmou zodpovědnost a společně provozují komunitní zahradu. Je důležité, aby jednotliví členové měli povinnost zodpovědně řídit / spravovat zahradu a sami se prezentovali jako vedoucí skupiny.

Zřízení městských zahrad ve Velenje ve Slovinsku

Nela Halilović

Akční plán rozvoje městských zahrad v obci Velenje byl vyvinut v srpnu 2018 jako součást dokumentu Městské zemědělství pro měnící se města - Akční plán pro vytvoření komunitní zahrady. Akční plán byl připraven s cílem **vytvořit komunitní zahradu založenou na přání budoucích uživatelů** - zranitelných sociálních skupin - jako součást participačního přístupu. V průběhu realizace následovaly pokyny pro plánování akcí, které byly navrženy v rámci projektu.

Na samém počátku akčního plánování bylo navázáno **lokální partnerství** se dvěma místními organizacemi, které pracují s marginalizovanými skupinami ve Velenji - Univerzitě celoživotního učení a Asociace přátel mládeže - spolu s externími odborníky v oblasti vzdělávání oblasti krajinné architektury. Časový plán byl připraven pro realizaci každé fáze při přípravě akčních plánů s kroky a povinnostmi každého partnera. Všechny tři organizace shromáždily **potřebné údaje týkající se městského zahradnictví, situace v sociální oblasti a současného modelu řízení** ve Velenje pro územní plánování. Společně byl připraven stručný popis současného stavu v obci.

Po analýze byl první workshop organizován se zástupci organizací, které pracují se zranitelnými skupinami ve Velenje - Asociace přátel mládeže, Centrum mládeže, Univerzita pro celoživotní vzdělávání, Mateřská škola, Centrum domácí péče pro seniory, Centrum pro mládež Bezdomovci, sdružení pro osoby s obtížemi v psychickém vývoji atd. První teoretická část měla za cíl prezentovat výsledky analýzy týkající se témat projektů - zahradnictví, udržitelného rozvoje, sociálních podmínek a participativního plánování přístupu. Byly prezentovány osvědčené postupy týkající se související témat. Cílem druhé části workshopu byla myšlenka, která je prozatím fází mezi problémy a řešeními. Účastníci se rozhodli pro metody zapojení zranitelných skupin do zahradnictví. Prostřednictvím diskuzí se projektový tým dozvěděl o svém názoru na městské zahradnictví jako metodu, jak zapojit sociálně zranitelného do rozhodování a územního plánování s cílem dosáhnout udržitelného rozvoje.

Vytváření myšlenkové mapy se zúčastněnými stranami o důvodech účasti v městském zahradnictví

Fáze prototypování zahrnovala **tři pracovní dílny se zranitelnými skupinami** jako budoucími uživateli městských zahrad s cílem vytvořit konkrétní plán pro budoucí komunitní zahrady. Všechny workshopy byly organizovány neformálním způsobem, bez přísných formalit, aby se účastníci cítili pohodlně a usnadnili jejich zapojení. V prvním semináři projektový tým projednal s imigranty o jejich vysněné zahradě - co by zasadili a kromě získání představy o tom, jaké jsou jejich potřeby, se naučili nějaká nová slovíčka. Ve druhé dílně byly postaveny modely „vysněných zahrad“ v mezigeneračních skupinách. Ve třetím workshopu byly zahrady postaveny venku, aby se dostala mikroregionová komunitní zahrada. Projektový tým hovořil s více než 150 obyvateli, přistěhovalci, dětmi, mladistvými, staršími lidmi atd. A to byl jeden z nejdůležitějších kroků v procesu vývoje nových městských domů.

Mezigenerační dílčí plánování komunitní zahrady

První plán rozvoje dvou větších komunitních zahrad byl přizpůsoben potřebám účastníků. Bylo rozhodnuto, že jedna velká veřejná zahrádka bude postavena před areálem jednoho z místních partnerů, Asociace přátel mládeže ve Velenjích a jakési rozptýlené zahrady s vysokými lůžky před různými organizacemi. pro vlastní potřebu - místní mateřská škola Velenje, centrum domácí péče pro seniory a školu pro děti se speciálními potřebami. Kromě toho se obec bude snažit získat nějaká semena, nová zařízení atd. Pro organizace, které již mají zahradnické centrum a centrum mládeže. Kromě workshopů se uskutečnily další schůzky se zúčastněnými stranami s cílem získat hlubší pohled na jejich práci. Pro každou zahradu podle svých potřeb bude zřízena například pro některé s pouze bylinami a pro jiné různé zeleniny nebo květiny. Společně se zranitelnými skupi-

nami a odborníky mikropodniky a další administrativní věci - např. bylo rozhodnuto o budoucím řízení zahrad a vlastnictví, takže bude zajištěno, že zahrady budou existovat i po skončení projektu. Po každém provedeném workshopu byla připravena zpráva s analýzou výsledků. Zpráva byla sestavena z obecných údajů - počtu účastníků, použitých metod, výsledků a hodnocení provedeného během workshopu. Projektový tým vzal v úvahu při plánování příští dílny.

Jediná špatná věc byla, že **realizace myšlenek nebyla provedena hned po plánování, kdy byla motivace účastníků nejvyšší**. Projektový tým zůstane v kontaktu se zranitelnými skupinami a před oficiálním otevřením garáží 22. dubna 2019; - na Světový den Země každá organizace zasadí své vlastní rostliny s odborníky z dané oblasti. Propagace byla provedena a korporátní identita výsledků byla již zvažována, která bude viditelná nejen v zahradách, ale i v domech mnoha obyvatel s osevnickým kalendářem pro vytvoření „balkonové městské zahrady“. Pilot ve Velenje s velkým podílem energie splnil cíle projektu: Zlepšení veřejných institucionálních kapacit, Zvýšení sociálně-ekonomického začlenění ohrožených / marginalizovaných skupin a podpora ekologického rozvoje měst prostřednictvím nových forem městského zemědělství. Zúčastněné strany, osoby s rozhodovací pravomocí, zranitelné skupiny a odborníci - **všichni se naučili spoustu nových věcí a metod**, zejména pro podporu zapojení obyvatel do rozhodovacích procesů. Obyvatelé byli naopak ochotni aktivně se zapojit do těchto procesů. Byla vybudována kapacita obce, ai když se obec snaží dlouhodobě realizovat přístup k plánování participace, bude modernizována se znalostmi z projektu.

Komunitní a vzdělávací zahrada pro studenty s poruchami učení a chování v maďarském Székesfehérváru

Szalók Máté a Bende Csaba

Centrální transdanubská regionální inovační agentura (CTRIA) provedla maďarskou pilotní akci ve Székesfehérváru. Město s bohatou historií je dnes sídlem okresu Fejér a hospodářským centrem okolních oblastí. Díky ekonomické prosperitě se město rozvíjí rychle, ve kterém hraje místní samospráva aktivní roli.

Na základě předchozího výzkumu v projektu **se ve Székesfehérváru pokoušejí zapojit občany do rozhodování**, ale nejsou založeny na komplexní strategii a zřídka se zaměřují na zvláštní cílové skupiny, jako jsou zranitelné a marginalizované osoby. Městské zemědělství existuje ve městě; není však přímou součástí strategií územního plánování a málokdy je považován za nástroj sociálního a ekonomického začlenění. Cílem maďarského pilotního projektu je otestovat participativní metodiku městského zemědělství AgriGo4Cities ve městě Székesfehérvár se zapojením širokého spektra cílových skupin a **výsledkem je model pro osoby s rozhodovací pravomocí a další zainteresované strany**.

Maďarští partneři ve Székesfehérváru spolupracovali s Arany János Special School na realizaci pilotní akce. Je to střední škola, která nabízí několik programů odborného vzdělávání pro děti s poruchami učení a chování; některé z nich mají přímý nebo nepřímý vztah s městským zemědělstvím v takových oblastech, jako je školení pro zahradnictví, květinářství a kuchyňský personál. Po identifikaci potřeb školy a jejich sladění s možnostmi v projektu se místní partnerství rozhodlo **zřídit komunitní a vzdělávací zahradu, která by mohla být využita při každodenním vzdělávání a mohla by sloužit také jako komunitní místo pro veřejnost** žáků školy. Nadnárodní školení v Mnichově bylo důležitým krokem před zahájením pilotní akce; Ukázalo se, že je velmi užitečné a efektivní, že se na školení podílelo několik zástupců místních partnerů, kteří mohli pomoci v plánovací fázi pilotního projektu.

Během realizace pilotní akce se CTRIA řídila směrnici AgriGo4Cities a na jejím základě byly zorganizovány tři workshopy pro plánování zahrady. Na prvním semináři se sešli zástupci školy, městských zastupitelů, zástupců údržby města a zástupců nevládních organizací, aby vytvořili společnou vizi a diskutovali o dalších krocích pilotní akce, zejména o způsobu, jakým se budou řídit. zapojení studentů.

Příprava prototypu zahrádky

Pro druhý workshop - kromě zástupců partnerských organizací - přizvala CTRIA studenty, kteří jsou konečnými uživateli a příjemci zahrady. V úvodní fázi se představitelé workshopu snažili vytvořit přátelské prostředí s krátkou a barevnou prezentací o komunitních a vzdělávacích zahradách. Poté byli studenti rozděleni do skupin a spolupracovali s pozvanými zúčastněnými stranami na přípravě prototypu jejich ideální městské zahrady. Za tímto účelem obdrželi různé materiály (barevné papíry, samolepky atd.) Pro tvůrčí práci. Kreativní dílna se ukázala jako úspěšná, účastníci si to užili společných prací a vyvinuli **prototypové zahrady**, které studenti připravili. V rámci třetího workshopu uspořádala CTRIA pro účastníky krátkou prohlídku v jedné ze dvou komunitních zahrad ve Székesfehérváru. Cílem této aktivity bylo poskytnout jim příležitost vyzkoušet si zahradnické práce, zapojit je do práce zahradníka, aby získali nápady pro **řízení komunity** a vzdělávací zahrady, která vznikla v další fázi pilotního projektu. Na základě výsledků workshopů byla vyvinuta konečná podoba zahrady a pracovní plán zařízení. Je třeba zmínit, že při zřizování zahrady byl také zdůrazněn participativní přístup. Zahraniční studenti a další zainteresované strany

stavěli zahradu společně s projektovým týmem a byla to skvělá příležitost posílit angažovanost účastníků projektu. Klíčovým tématem pilotního projektu byla spolupráce; **v tomto duchu byly stavební materiály zahrady věnovány místními společnostmi.**

Společným úsilím byla za jeden den vybudována malá obec a vzdělávací zahrada. Pro oslavu úspěchu a šíření výsledků CTRIA uspořádala v garáži zahajovací den pro všechny, kteří se zúčastnili fáze plánování a výstavby. Kromě nich CTRIA pozvala místní média a studenty z dalších škol v Székesfehérváru.

Několik měsíců po založení zahrady projektový tým provedl krátký průzkum mezi studenty. Z průzkumu mohli vyvodit, že studenti si užili plánování a stavbu zahrady. Často ho navštěvují během škol, starají se o něj a v zahradě se pořádají i kurzy. Udržování kontaktu s cílovými skupinami v období následujícím po založení zahrady je důležité, protože pomáhá udržovat momentum a umožňuje projektovému týmu sledovat dlouhodobý dopad procesu.

Pilotní akce ve Székesfehérváru byla úspěšným projektem malého rozsahu, během něhož byla testována metoda participačního městského zemědělství AgriGo4Cities. Pilotní projekt byl úspěšný, získané zkušenosti by mohly být využity a využity s cílem podpořit účastnické plánování, sociální začleňování a udržitelný rozvoj měst ve městě. Na jedné straně se ukázalo, že metody participačního plánování se zvláštním zaměřením na zapojení zranitelných skupin se ukázaly být účinným nástrojem v urbanistickém plánování, který by mohl být v budoucnu využit zejména v případě plánování sousedství. Na druhou stranu, možnosti zvyšování povědomí o městském zemědělství v souvislosti s udržitelným rozvojem měst by mohly být využity vytvořením vzdělávacích zahrad na školních dvorech. **Pilotní akce AgriGo4Cities byla malým projektem, ale stavba na jejích výsledcích by mohla přispět k dosažení větších společenských a environmentálních cílů.**

Zahajovací akce v zahrádce

Zahradnictví pro každého v Primaria Municipiului Vaslui, Rumunsko

Stefan Dudau, Bogdan Ciubotaru a Cristina Dumbravă

Během akčního plánování se obec Vaslui vypořádala s předchozími výsledky projektu AgriGo4Cities. Rozvoj koncepce participativní městské zemědělství a nadnárodní školení umožnily projektovému týmu realizovat pilotní akci, která se uskutečnila za účasti širokého spektra zainteresovaných subjektů: souvisejících útvarů obce, sociálních služeb a poradenských organizací. - mladistvých a starších lidí.

Projektový tým se zúčastnil **nadnárodního školení** v Mnichově, kde byl zaveden základ akčního plánu. Účastníci navrhli akční plán, který zahrnoval zvolený bod - Zahradnictví pro každého - seznam zúčastněných stran a jejich zapojení, předpokládanou dobu trvání akčního plánu (až do dosažení cílů z formuláře žádosti). Tým připravil **popis současného stavu urbánního zemědělství ve Vaslui a popsal vybrané cílové skupiny**. Stanovují počáteční ukazatele výstupu a plánují činnosti, které musí být provedeny pro dosažení stanovených cílů. Uvedly také nezbytné vstupy, jako jsou finanční, lidské a materiální zdroje pro provádění procesu participativního plánování.

- Cílem akčního plánování a realizace pilotní akce bylo dosáhnout těchto cílů:
- Zlepšení institucionálních postupů,
- Budování hřiště pro učení,
- Získávání a prodej potravin pro zranitelné skupiny,
- Výměna znalostí,
- Sociální integrace zranitelných skupin,
- Zřízení zranitelných skupin " sdružení.

Prvním krokem pilotní akce je hlubší analýza možných dopadů akčního plánu na cílové skupiny, které jsou tvořeny seniory a dětmi. - byla provedena. Jak již bylo pozorováno, mnoho starších dospělých zůstalo vysoce soběstačnými, ačkoli jiní vyžadují větší péči. V důsledku skutečnosti, že starší lidé obvykle již neudrží svou práci, mohou nastat finanční problémy. Ve svém poz-

dějším životě čelí mnoha výzvám, ale neměli by bez důstojnosti vstupovat do stáří. Prostřednictvím tohoto projektu se obec Vaslui pokusí udržet a zároveň vrátit osobní důstojnost, kterou si senioři zaslouží pro svou celoživotní práci a dosažené znalosti.

Workshop plánování akcí se staršími lidmi

Se zapojením dětí byl pilot zaměřen na podporu **rozvoje jejich sociálních dovedností, které zahrnují učení se hodnotám, znalostem a dovednostem, které jim umožňují účinně se vztahovat k ostatním a přispívat pozitivně k rodině, škole a komunitě**. Mít silnou kulturní identitu zvyšuje sebevědomí dětí a podporuje pocit sounáležitosti a sounáležitosti. Kulturní identita dětí je živena, když se dozvědí o svých vlastních kulturních tradicích a když ti, kteří jsou kolem nich, projevují úctu ke svým kulturním hodnotám. Vzdělávání dětí k respektování a oceňování rozdílů a rozdílů mezi kulturami je proto velmi důležité pro sociální rozvoj všech dětí. Děti z menšinových kulturních skupin se mohou setkat s rozdíly mezi pravidly a očekáváními, která jsou požadována ve škole, a těmi, na které jsou zvyklí doma. Nepotvrzené rozdíly nebo ig- Nezanedbatelné a minimalizované kulturní tradice, které děti identifikují, negativně ovlivňují kulturní identitu a pocit sounáležitosti dětí.

Workshop plánování akcí s dětmi

Se zapojením zúčastněných stran a zástupců zmíněných zranitelných skupin zorganizovala obec Vaslui 3 workshopy v Buna Vestire Elderly Club a Bucuria Day Center. Tato dvě střediska jsou pod správou oddělení sociální pomoci Vaslui Municipality. Organizováním workshopů na místech zainteresovaných stran a vytvořením důvěrného a příjemného prostředí bylo usnadněno zapojení cílových skupin. Hlavním výsledkem workshopů je **angažovanost hlavních účastníků městského zemědělství**. Měli možnost vidět prezentaci o podobné zahradě, klást otázky a prezentovat svou imaginární zahradu o podobné praxi městského zemědělství s tím, co mají. přispěje.

Na seminářích se objevilo velké množství nápadů a proběhlo mnoho diskusí o tom, jak by mělo být městské zemědělství rozvíjeno ve městě Vaslui. Pro udržitelnost

je důležité vytvořit zahradu podle toho, co si cílové skupiny představovaly. Přístup projektového týmu spočíval v zapojení příjemců do všech zasedání vzdělávacího období, a to teoreticky i prakticky. Všechny aktivity byly prováděny společně s ohledem na místní podmínky zranitelných skupin na základě informací poskytnutých zúčastněnými stranami. Účastníci pracovali v týmech na vypracování akčního plánu a na konci procesu byly cíle validovány všemi členy týmu.

Závěry byly shrnuty v akčním plánu nazvaném Zahradnictví pro každého. Jedna z nejnáročnějších částí workshopů byla, když projektový tým musel představit myšlenku městské zahrady, která byla pro některé kategorie věku trochu teoretická a těžko pochopitelná. Starší účastníci tuto aktivitu vnímali většinou jako individuální, nikoli asociativní, protože nejsou zvyklí pracovat v týmech a mají tendenci pracovat sami. Další obtížnou výzvou bylo, jak spojit lidi, aby dosáhli společných cílů a ne jednotlivých. V případě starších lidí měl projektový tým interaktivní diskuse, kde se jich ptali, aby neztratili zájem o prezentaci myšlenky. Pro skupinu dětí prezentovali vše jako příběh přizpůsobený jejich věku a ukázali jim spoustu obrázků. Dále bylo zřejmé, že pro tento pilotní projekt má zavedení souboru pravidel velký význam a činnost by měla být řádně organizována, aby se dosáhlo navrhovaných výsledků v zahradě. V současné době (únor 2019) městská zahrada dosud nebyla zřízena, bude provedena v příštích měsících projektu. Lze však již vyvodit důležité závěry. Účastníci pilotního projektu z každé cílové skupiny - osoby s rozhodovací pravomocí, zranitelné skupiny a další zainteresované strany - získaly důležité dovednosti a porozumění mezi nimi vzrostly. Zástupci obce se dozvěděli o participacím plánování v teorii i praxi, což jim umožňuje zvýšit kvalitu veřejných služeb a kapacit veřejných institucí.

Městská zahrada pro seniory a děti se speciálními potřebami v Blagoevgradu, Bulharsko

Simana Markovska

Bulharsko je tradiční venkovskou a zemědělskou zemí. **Koncept městského zahradnictví je proto pro většinu Bulharů nový a dokonce i zvláštní** a osvědčené postupy v této oblasti nejsou tak běžné. To bylo východním bodem pro Sdružení jihozápadních obcí (ASWM) při zahájení místní iniciativy městského zemědělství ve městě Blagograd. Dalším aspektem základní situace byla ochota místní samosprávy vyvinout své úsilí o zapojení místních lidí a různých sociálních skupin do dialogu a spolupráce pro budoucnost města a regionu. Třetím aspektem byla existence zranitelných místních skupin se specifickými potřebami, z nichž mnohé jsou začleněny do sociální politiky obce, ale stále potřebují více pozornosti a péče. V této situaci začala ASWM lokálně aplikovat přístupy AgriGo4Cities tím, že vytvořila momentální „snímek“ příležitostí v městském zemědělství, úrovně účasti veřejnosti na rozhodování a potřeb a omezení zranitelných sociálních skupin. Byly navázány kontakty se zástupci těchto skupin, jejich organizací (pokud takové existovaly), různých specializovaných institucí a odborníků. Pro pilotní místní iniciativu byly vybrány dvě konkrétní cílové skupiny v rámci projektu AgriGo4Cities: děti se speciálními potřebami a starší lidé. Koncem roku 2017 bylo oficiálně založeno **místní partnerství**, včetně zástupců města Blagoevgrad, místního svazu důchodců, Centra denní péče Zornitsa pro děti se zdravotními postiženími a některých místních sdružení a institucí pracujících v příbuzných oborech..

Tito partneři spolupracovali v první polovině roku 2018 s cílem vyvinout místní městskou akční plán pro pilotní oblast Blagoevgradu. Jednalo se o organizaci tří po sobě jdoucích workshopů a některých zprostředkovatelských pracovních setkání a byla uspořádána do šesti fází, společných pro všechny pilotní oblasti AgriGo4Cities: Diagnostika, Ideace, Pro- totypizace, Monitorování, Měření a Systémová změna.

Seminář pro plánování činností se zúčastněnými stranami

Před zahájením procesu plánování byla provedena analýza a posouzení specifických potřeb a omezení vybraných cílových skupin. **Použité metody byly převzaty z Pokynů AgriGo4Cities** pro rozvoj a implementaci akčního plánu „Osobní rozvoj“ a „Jeden den v životě...“. Během prvního workshopu v květnu 2018 účastníci společně sestavili mapu zúčastněných stran a diskutovali o fyzické (geografické) poloze a organizaci pilotní městské / příměstské zahrady v Blagoevgradu. Bylo rozhodnuto, že garáž bude „kolektivní“, která bude zahrnovat dva nebo tři různé pozemky v příměstské oblasti Dabrava a kombinující vlastnictví měst a obcí. Druhý workshop na začátku června 2018 proběhl ve dvou sezeních, kde dvě cílové skupiny prospektovaly budoucí zahradu. Starší lidé použili metody „Lotus Blossom“ a „MoSCoW“, aby vytvořili nápady pro městské a příměstské zemědělství a širší zapojení veřejnosti, zatímco děti se speciálními potřebami vytvořily nějaké **kreativní modelování své požadované městské zahrady**. Třetí workshop koncem června 2018 zabalil všechny nápady a pomohl místním partnerům formulovat aktuální Akční plán pilotní iniciativy Blagoevgradu. První aktivity v pilotní implementaci proběhly počátkem podzimu roku 2018. **Byla vyvinuta speciální značka pro označování a propagaci malých zemědělských výrobců z příměstské oblasti Blagoevgrad s logem „Blagoevgrad Local Produce“**. To bylo znásobeno řadou propagačních materiálů, včetně speciálních štítků pro stánky na trhu, plakátů a nápisů, triček a klobouků pro prodejce. 6. října 2018 byl na sloganu „Vyzkoušejte si na podzim ochutnávky Blagoevgradu“ vyhlášen zvláštní den trhu, který byl použit k testování místní značky na otevřeném trhu.

Dne 8. října 2018 starších lidí a dětí se speciálními potřebami **společně založilo základy pilotní příměstské zahrady v Dabrově**, výsadba první mandlové stromy na obecním pozemku a pak bylinky a zelenina ve vyvýšených zahradních záhonech na nedalekém soukromém pozemku. Každé dítě dostalo možnost „přijmout“ svůj vlastní strom, který byl označen názvem dítěte. Svaz důchodců také dostal svůj osobní strom a zahradní postel. Iniciativa skončila zahradním piknikem pro obě skupiny.

Obě akce byly z velké části propagovány za pomoci místních rozhlasových a tištěných médií, webových stránek a sociálních sítí. ASWM vytvořilo krátké video z místní iniciativy, které bylo nahráno na You-Tube a sdíleno na profilech projektu. **Místní iniciativa byla všemi zúčastněnými stranami hodnocena jako velký úspěch** a následná opatření jsou plánována.

Cílové skupiny v zahradě

Szalók Máté

Tato publikace je výsledkem více než dvouletého procesu učení, během kterého jedenáct partnerů z osmi zemí spolupracovalo na vývoji a testování metodiky participativního městského zemědělství. Udělali to proto, aby odpovídali na složité výzvy a potřeby: Partnerství se snažilo omezit mezeru v důvěře mezi veřejnou správou a občany začleněním participativních metod do rozhodování, přičemž klade zvláštní důraz na sociální skupiny, které jsou ohroženy rizikem vyloučení. Městské zemědělství je také nástrojem pro stimulaci udržitelného městského prostředí, což je v současné agendě měst zásadní. V této publikaci partnerství shrnulo zkušenosti získané při realizaci projektu s cílem poskytnout vodítko pro realizaci participativních postupů městského zemědělství.

Výzkumná práce a vývoj koncepce v první polovině projektu poskytly pevný základ pro pilotní akce, jejichž cílem bylo vytvořit místní strategie pro zmíněné městské výzvy. Terénní výzkum evaluační zprávy o předprojektové efektivitě participativního městského zemědělství v pilotních oblastech určil nejdůležitější strategické směry místních městských zemědělských politik:

Poskytování půdy a financování městského zemědělství: Investice do městského zemědělství se vrátí do zlepšeného blahobytu občanů, avšak ekonomické a sociální přínosy by neměly být opomíjeny, zejména v případě zranitelných skupin. Za účelem využití těchto přínosů městského zemědělství by obce měly zajistit půdu pro městské zemědělství prostřednictvím politik městského využívání půdy a financovat jej prostřednictvím malých, ale přímých investic.

Zvyšování povědomí, znalosti a informace o městském zemědělství: Využití sociálních, ekonomických a environmentálních možností městského rozvoje zemědělství je stále v počáteční fázi v dunajském regionu. Klíčoví aktéři proto musí přijmout měkká opatření k šíření znalostí a zvyšování povědomí o městském zemědělství s cílem usnadnit kapitalizaci jeho potenciálu.

Městské zahrady a farmy jako místa setkávání cílových skupin: Během průzkumu předprojektové efektivitě participativního městského zemědělství byly mezi cílovými skupinami odhaleny rozdíly v vnímání veřejnosti, které přispívají ke zvyšující se propasti mezi veřejnou správou a občany. Vzhledem k tomu, že městské zahrady a farmy fungují jako místa setkání, nabízejí příležitost uspořádat v nich veřejné akce, které by mohly usnadnit zapojení občanů do veřejných diskusí.

V průběhu realizace pilotních akcí partneři získali praktické zkušenosti s účastí na městském zemědělství, které doplňuje strategická zjištění terénního výzkumu. Jako hlavní poučení a klíčové faktory úspěchu partneři identifikovali následující věci:

Učení a rozvoj dovedností: pro efektivní spolupráci při učení se od sebe a mezi sebou je klíčový význam. Osoby s rozhodovací pravomocí, zástupci zranitelných skupin a občanská sféra by měli být otevřeni, aby se mohli navzájem seznámit s výzvami a zvážit je během procesu. Učení o nových a inovativních metodách v městském strategickém plánování navíc umožňuje místním vládám poskytovat lepší služby pro obyvatele a zvyšovat kvalitu života.

Komunikace: Komunikace se ukázala být klíčovým faktorem participačního procesu. Někteří partneři uvedli, že jedním z největších výsledků této akce bylo, že obec se do tohoto procesu zapojila a zahájila neustálou komunikaci s ostatními cílovými skupinami. Neustálá komunikace je zásadní pro udržení zájmu účastníků. Je třeba zvolit správný způsob komunikace, v případě zranitelných a marginalizovaných skupin se ukázalo, že osobní schůzky a workshopy efektivní. Kromě toho je také potřeba změnit postoj a naučit se novým dovednostem. Členové zranitelných / marginalizovaných skupin by se měli naučit, jak se vyjádřit, zatímco veřejní správci a osoby s rozhodovací pravomocí by se měly naučit naslouchat.

Přátelské prostředí: V případě ohrožených / marginalizovaných skupin má zásadní význam přátelské prostředí pro společnou práci. Uspořádání workshopů v jejich zařízeních, vytváření přátelského a neformálního prostředí by jim mohlo pomoci otevřít se a zvýšit úroveň jejich zapojení.

Prezentace osvědčených postupů: Městské zemědělství jako nástroj participativního plánování, sociálního začleňování a udržitelného rozvoje měst je novým a komplexním přístupem. Z tohoto důvodu by představující postupy, které se již osvědčily, mohly pomoci cílovým skupinám lépe porozumět tématu. Důležité jsou také způsoby prezentace těchto postupů; pro děti, starší osoby, osoby se zdravotním postižením by měly být používány různé metody atd. Návštěva již existujících městských zemědělských lokalit by mohla být také účinným nástrojem na podporu pochopení tohoto konceptu

Udržení důvěry: Partnerství využilo městské zemědělství k omezení propasti mezi osobami s rozhodovací pravomocí a občany. Důvěra je důležitá, ale její udržení je také klíčové. Pro toto sdílení by mohly být efektivní výstupy z předchozích workshopů. Kromě toho je důležité ukázat cílovým skupinám, že je možné převést jejich myšlenky do reality. Načasování je také faktor. Po plánování se pokuste ukázat rychlé - i malé - výsledky, abyste dokázali svou schopnost realizovat své nápady.

Zapojení do každé fáze procesu: Zapojte cílové skupiny nejen do plánování, ale do každé fáze projektu, protože by to mohlo zvýšit osobní zapojení účastníků. Společné budování zahrady by mohlo tvořit komunitu a je to také příležitost, kdy se účastníci setkávají za neformálních okolností.

Formy účasti: Vytvoření oficiální organizace příjemci by mohlo usnadnit lepší spolupráci s místní samosprávou a dalšími organizacemi. Při zřizování urbanistické aglomerace musí být zohledněny právní požadavky; a pro veřejné služby je snazší spolupracovat s organizací než s jednotlivci. Na druhé straně by se občané (včetně zranitelných a marginalizovaných skupin) mohli prostřednictvím občanské angažovanosti dozvědět o demokratické účasti a o spolupráci s ostatními.

Mějte na paměti, že participativní městské zemědělství je složitý proces: participativní plánování, sociální začleňování, udržitelné městské prostředí a vynucení zemědělství jsou samy o sobě komplexními tématy, ale jejich společné řešení vyžaduje i vyšší úroveň složitosti.

Realizace participativního městského zemědělství proto není jednoduchým a přímým procesem od myšlenky až po realizaci, nýbrž proces, ve kterém by se mohlo změnit mnoho faktorů. Zapojení všech zúčastněných stran a jejich koordinace není snadné, ale výsledky vykompenzují. Stanovení jasných pravidel na začátku by mohlo usnadnit spolupráci.

Z koncepčního rámce az pilotních akcí můžeme vidět, že participativní městská zemědělství by mohla být využita různými způsoby ke zvýšení sociálního začlenění ohrožených / marginalizovaných skupin.

A stimulaci udržitelného rozvoje měst. Vedle komunitních zahrad, které v minulých letech získaly více pozornosti a viditelnosti, existuje několik dalších forem, jako jsou terapeutické, vzdělávací a sociální zahrady, které jsou účinné při řešení zmíněných potřeb a výzev. Pro vytvoření úspěšné městské zemědělské praxe musí být vybrána nejvhodnější forma se zapojením zúčastněných stran a příjemců.

Pilotní projekty AgriGo4Cities a samotný projekt by mohly být považovány za úspěšné, ale náročnější část bude po skončení projektu. Partnerství vynaložilo značné úsilí, aby zajistilo udržitelnost zavedených městských zemědělských lokalit, rozšířilo počet pilotů a provedlo systematické změny. Poté, co projekt skončí, budou místní samosprávy a další zúčastněné asociace odpovědné za správu zavedených městských zemědělských lokalit a využití výsledků pilotů, a to integrací získaných poznatků do svých místních politik.

V partnerství AgriGo4Cities věříme, že pro prosperující Podunají potřebujeme inkluzivní a zelená města. Pomocí projektu jsme se pokusili odpovědět na některé z nedávných potřeb a výzev občanů dunajského regionu pomocí inovativního nástroje: participativní městské zemědělství. Na základě našich zkušeností považujeme participativní městský zemědělský průmysl za jeden z několika nástrojů, které by nám mohly pomoci k tomu, aby se naše města staly inkluzivnějšími a aby se zvýšila kvalita života jejich občanů.

Cunk K, Straus M, Zamfira R (eds) (2017) Approaching urban agriculture as a social innovation: Guidelines for the development and implementation of an action plan. Koper: Association for Culture and Education, PiNA. Accessed: http://www.interreg-danube.eu/uploads/media/approved_project_output/0001/22/b5c8a9e91e67f33f-da8dd6ce9c9a-11bbaa31c18e.pdf

Cunk K, Weixler E (eds) (2017) Preparing for action planning, An account of the training session. Koper: Association for Culture and Education, PiNA. Accessed: http://www.interreg-danube.eu/uploads/media/approved_project_output/0001/14/daac744044601604f458b2e1694c405b8be8566b.pdf

Kozina J, Tiran J (2018) Evaluation report on the pre-project effectiveness of participatory urban agriculture in pilot areas (ex-ante). Ljubljana: ZRC SAZU. Accessed: http://www.interreg-danube.eu/uploads/media/approved_project_output/0001/22/88d135a1306720c22cc531c947b3409510b53a36.pdf

Kozina J, Tiran J, Poljak Istenič S, Repolusk P, Ercegović J, Krušec K, Kladnik D, Šmid Hribar M, Ferik M, Kumer P, Rus P (2017) Inventory report on the state of the art of participatory urban agriculture in pilot areas of the Danube region. Ljubljana: ZRC SAZU. Accessed: http://www.interreg-danube.eu/uploads/media/approved_project_output/0001/14/7c02b7b244ac5956113ccc70837aeb951a5e2a45.pdf

Lohrberg, F., Lička, L., Scazzosi, L, Timpe, A. (2016) Urban Agriculture Europe. Berlin: jovis Verlag GmbH.

Šmid Hribar M, Poljak Istenič S, Kozina J, Kumer P (eds) (2018) Good Practices Catalogue on Participatory Urban Agriculture. Ljubljana: ZRC SAZU, Založba ZRC. Accessed: http://www.interreg-danube.eu/uploads/media/approved_project_output/0001/22/b5c8a9e91e67f33fda8dd6ce9c9a11bbaa31c18e.pdf

Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts (ZRC SAZU)

🏠 Novi trg 2, SI-1000 Ljubljana, Slovenia

🌐 <https://giam.zrc-sazu.si/en>

👤 **Kontaktní osoba:**

Jani Kozina, jani.kozina@zrc-sazu.si

Výzkumné centrum Slovinské akademie věd a umění je předním slovinským výzkumným centrem v humanitních oborech a špičkovou akademickou institucí ve střední, východní a jihovýchodní Evropě. Má multidisciplinární a interdisciplinární charakter; kromě humanitních oborů pokrývají její oblasti výzkumu i přírodní a společenské vědy. ZRC SAZU má vlastní nakladatelství, knihkupectví a několik laboratoří; sídlí v něm Geografické muzeum a může se pochlubit řadou sbírek. V rámci své bohaté publikační činnosti uvádí Thomson Reuters pět akademických časopisů. Zahrnuje 18 výzkumných pracovišť.

Městská část Praha 9 (Praha 9)

🏠 Sokolovská 324/14, 180 49 Prague, Czech Republic

🌐 <https://www.praha9.cz/>

👤 **Kontaktní osoby:**

Zdeněk Davídek, davidekz@praha9.cz;

Pavel Pospíšek, pospisekp@praha9.cz

Městská část Praha 9 se nachází v hlavním městě České republiky. Je to jeden z pražských správních obvodů a nachází se v severovýchodní části hlavního města. Díky své poloze - ani v centru města, ani na předměstí - je Praha 9 bývalým průmyslovým areálem, který se rychle rozvíjí v rezidenční čtvrti. Na území Prahy 9 se nacházejí jak brownfieldy, tak i upravované parky, kopcovitý terén a v blízkosti malého, ale významného přítoku řeky Vltavy, rovněž i sídliště. Praha 9 je také domovem světově známé O2 arény.

Evropská rozvojová agentura (ERA, EuDA)

🏠 Na Čihadle 55, 160 00 Prague 6, Czech Republic

🌐 <http://euda.eu/>

👤 Kontaktní osoby:

Martin Rejmíš, martin.rejmis@eracr.cz;
Kateřina Janatová; katerina.janatova@eracr.cz

european development agency

EuDa je soukromá společnost, která je vedoucím celoevropské sítě institucí a odborníků v oblasti vzdělávání, inovací a regionálního rozvoje. Od roku 2008 vytvořila EuDA rozsáhlou síť partnerů s různými institucemi a podniky z celé EU, EHP a dalších zemí. Síť se pohybuje napříč sektory a zahrnuje veřejné i soukromé subjekty. EuDA si klade za cíl poskytovat svým sítím know-how, mezinárodní vzdělávací programy, podporu vyhledávání partnerů, vývoj projektů a administrační služby. Založila mnoho silných partnerství v rámci evropských projektů. EuDA se také podílela na projektech mezinárodní spolupráce včetně programů Interreg Central Europe / Danube, Erasmus + atd.

Město Velenje (MOV)

🏠 Titov trg 1, 3320 Velenje, Slovenia

🌐 www.velenje.si

👤 Kontaktní osoby:

Nela Halilović, Mojca Kodrič;
Agrigo4cities@velenje.si

MESTNA OBČINA
VELENJE

Město Velenje se nachází v severovýchodním Slovinsku, mezi zvlněnými zelenými kopci Šálka Valley. Jako nejmladší město v zemi rostlo v posledních 60 letech na těžbě uhlí a průmyslu. S nezvyklým vývojovým vývojem v prvních letech své historie byl postaven pro horníky, kteří trávili spoustu času pod zemí, s úmyslem vytvořit zelené, slunné, prostorné a zdravé místo pro život se svými rodinami. Inovativnost zůstala až dodnes společným rysem, neboť se stala dobrou praxí v oblasti udržitelného rozvoje, řízení životního prostředí a podpůrných podmínek pro rozvoj podnikání. Magistrát města Velenje plní úkoly vyplývající z legislativy samosprávy.

Central Transdanubian Regional Innovation Agency (CTRIA)

🏠 8000 Székesfehérvár, Seregélyesi út 113, Hungary

🌐 www.kdriu.hu

👤 **Kontaktní osoby:**

Szépvolgyi Ákos, szepvol@kdriu.hu;

Szalók Máté, mate.szalok@kdriu.hu

Centrální transdanubská regionální inovační agentura zahájila svou činnost v roce 2005 jako konsorcium a regionální agentura pro inovace v regionu Transdanubian Nonprofit Ltd. byla založena v roce 2008 šesti organizacemi. CTRIA pracuje na koordinaci regionálních inovačních procesů ve střední transanubii, organizování technologických inovačních sítí a poskytování služeb na podporu inovací. Agentura spolupracuje s mezinárodními developery projektů, potenciálními podnikateli, vlastníky nápadů, inovativními podniky, MSP, veřejnými správci, vysokoškolskými institucemi, výzkumnými institucemi a místními samosprávami.

Vaslui Municipality (PMV)

🏠 Haret Spiru street, no. 2, Vaslui, Romania

🌐 www.primariavaslui.ro

👤 **Kontaktní osoby:**

Stefan Dudau, stefanddudau@gmail.com;

Irina Ciurea Popovici, programeprimvs@yahoo.com

Vaslui Municipality (Rumunsko) je nejvýznamnějším městským centrem v kraji Vaslui (přes 130 000 obyvatel podle posledního sčítání lidu v lednu 2019) a v současné době plní svou obytnou úlohu. Spolu s ostatními lokalitami, které tvoří její metropolitní oblast, je tato městská aglomerace zároveň hlavním polarizačním centrem na úrovni kraje z hlediska mnoha funkcí, které plní správní, ekonomické, sociální, kulturní, zdravotnické, vzdělávací.

ENVICORP Slovakia (ENVICORP)

🏠 Horná 89/3915, 974 01 Banská Bystrica, Slovakia

🌐 <https://envicorp.webnode.sk/o-nas/>

👤 **Kontaktní osoby:**

Martin Lakanda, envicorp@gmail.com;

Lucia Vačoková, Lucia.vacokova@gmail.com

ENVICORP Slovakia je profesionální NGO spolupracující se skupinou kvalifikovaných odborníků v oblasti životního prostředí a ekologie. Jeho členové mají také odborné znalosti v oblasti participativního a strategického plánování: prvek, který bude pro projekt AgriGo-4Cities klíčový. Členové ENVICORP Slovensko jsou autoři a spoluautoři několika metodik v těchto tématech: environmentální výchova, udržitelný rozvoj evropských horských oblastí, prostorové systémy ekologické stability a tak dále. Jedním z hlavních ústředních pozic z nich je téma Městské a příměstské zemědělství. ENVICORP Slovensko je nevládní organizace, která realizuje aktivity na národní i nadnárodní úrovni.

Association for culture and education, PiNA (PiNA)

🏠 15 Gortanov trg, 6000 Koper, Slovenia

🌐 www.pina.si

👤 **Kontaktní osoba:**

Kaja Cunk, kaja.cunk@pina.si

Společnost PINA, která byla založena v roce 1998, je nevládní organizací, která sdružuje lidi, organizace občanské společnosti, veřejné struktury a politické zástupce prostřednictvím vzdělávacích a informačních aktivit. PINA je informační centrum Europe Direct, regionální partner společnosti Eu-resesk, centrum mládeže se statutem veřejného zájmu v oblasti mládeže a regionálních neziskových organizací HUB. PiNA má zkušenosti s koordinací mezinárodních projektů (In-terreg, Erasmus +, Evropa pro občany, Evropský sociální fond, Norský finanční mechanismus), široké tematické pokrytí (zaměstnanost mládeže, společensky odpovědné podnikání, projektové myšlení a akční plánování) a 10 a více než 40 externích odborníků.

Association of South-Western Municipalities (ASWM)

🏠 23 Todor Aleksandrov Street, floor 3, office 32, Blagoevgrad 2700, Bulgaria

🌐 www.aswm.net

👤 **Kontaktní osoby:**
Lyubitsa Tomova, Nadezhda Blagova;
aswm@abv.bg, office@aswm.net

Sdružení jihozápadních obcí bylo založeno v roce 2000 jako nezisková právnická osoba působící ve veřejném zájmu. Cílem Sdružení je chránit a zastupovat společné zájmy členských komunit; koordinovat činnosti členů při řešení místních problémů a rozvíjet místní samosprávu; poskytovat členům kvalitní a rozmanité služby a povzbuzovat občany k účasti v místní samosprávě. Odborná pomoc a poradenství při vývoji a řízení projektů; provádění zásad řádné a transparentní správy; zlepšení kvality nabízených služeb; pořádání veřejných akcí; plánování a programování místního a regionálního rozvoje. Členy sdružení je dvacet šest obcí z jihozápadního Bulharska.

ifuplan – Institute for Environmental Planning and Spatial Development

🏠 Amalienstr. 79, 80799 München, Germany

🌐 www.ifuplan.de

👤 **Kontaktní osoby:**
Stefan Marzelli, stefan.marzelli@ifuplan.de;
Florian Lintzmeyer, florian.lintzmeyer@ifuplan.de

Za posledních 25 let poskytl ifuplan řadu služeb souvisejících s environmentálním plánováním a územním rozvojem. Inovace v naší práci vzniká - kromě našeho základního zájmu o nový - z naší práce na rozhraní vědy a praxe. Jsme přesvědčeni o environmentálním plánování a územním rozvoji jako smysluplných a budoucích oblastech práce. Naše četné projekty sahají od mezinárodní po místní úroveň a spojují strategické otázky s konkrétními místními implementacemi - rozsah, který nás fascinuje znovu a znovu.

Město Ulcinj (MoU)

🏠 Blv. Skenderbeu bb, 85360 Ulcinj, Montenegro

🌐 www.ul-gov.me

👤 **Kontaktní osoba:**

Artan Çoboviq, artan.cobaj@ul-gov

Ulcinj je pobřežní město v Černé Hoře v Černé Hoře, kde žije 20000 obyvatel. Město je ohraničeno Středozemním mořem a díky tomu je oblíbeným turistickým cílem. Vzhledem ke středomořskému klimatu má Ulcinj také rozvinuté zemědělské odvětví. Záměrem obce je nyní vytvořit modely řízení, které by zahájily dialog mezi občany a veřejnými službami, což je hlavní důvod, proč se zapojilo do partnerství AgriGo4Cities.

Asociovaní Strategičtí Partneři

- Regional Development Agency of Ljubljana Urban Region (Slovinsko)
- Prague City Hall (Česká republika)
- Association of City Municipalities of Slovenia, Regional Office Koper (Slovinsko)
- EBB Europaberatung (Německo)
- Employment Service of Slovenia, Regional Office Koper (Slovinsko)
- Association Euni Partners (Bulharsko)

Projekt AgriGo4Cities je spolufinancován fondy Evropské Unie (ERDF, IPA, ENI).
Project co-funded by European Union funds (ERDF, IPA, ENI).

 facebook.com/AgriGo4Cities [@AgriGo4Cities](https://twitter.com/AgriGo4Cities)

 www.interreg-danube.eu/agrigo4cities